

Úvod

Slyšte, a potom vizte a zakuste!

(15. května 1841)

Milé dítky, jestliže Mne následujete, pak Mne následujte úplně ve všem; nemějte zálibu chodit v hlubokých údolích, roklích a slujích, které jsou často plny hmyzu, nečistého vzduchu a nezřídka plny hádek a svárů, nenávisti a všelikého zlodějství a vzájemného proklínání mezi sousedy, **nýbrž chodte rádi se Mnou na hory a výšiny**. Tam zakusíte vždy, buď nějaké horské kázání, anebo proměnění, anebo nasycení z mála chleba, anebo čištění od malomocenství, anebo vítězství nad nejsilnějšími pokušeními, probuzení ze smrti a mnoho jiného, vám nyní ještě nevyhovitelného; ano, vezměte s sebou dokonce děti a poznáte na nich zcela zřejmě požehnání hor!

Kdo je slabého těla, ať se nebojí požehnaných hor; neboť jejich vrcholy jsou oblévány sílícím dechem duchů života. Vskutku, na horách a výšinách se točí řady blažených a zdobí vonné vrcholy zlatými květinami věčné lásky! Ó, zkoušejte ještě dnes obyvatele hor, zda většinou nezahanbují svárlivce údolí, vesnic, městysů a měst! Křesťanská pohostinnost přebývá už jen na horách nezhanobena; snášenlivá svornost nepřebývá v městech nížiny, v údolích a roklích, v hlubinách, - na horách ji musíte hledat - zde má svůj domov, jak mezi rostlinami, tak i mezi zvířaty a právě nezřídka též mezi lidmi.

Ó, nechte dva nepřátele vystoupit na vonné vrcholy hor: dozvíte se a uvidíte mnohdy, že tito nepřátelé se zahrnují láskou jako přátelé. Vlk, toto dravé zvíře, žíznící jen po krvi, si nezřídka na horách hledá svou léčivou bylinku a při tomto zaměstnání šetřívá bečící stádo jehňat.

Ó, pohlédněte zpět na prvé praotce na Zemi: bydlili na výšinách hor! S nebetyčné hory Sinai dal jsem Mojžíšovi svaté desky, na nichž byly lidem špinavých nížin zlatými znaky věčného Života napsány a dokonce hluboce vryty zcela svobodné zákony.

Nemusím vám toho mnoho říkat o všech těch svatých horách, také ne o škole proroků a hlasatelů věčného slova ze Mne; - chodte jen častěji na hory, prodlévejte velmi rádi na nich, zakusíte tu vždy hojnost požehnání věčné lásky svatého Otce! „Kulm“ (hora u Štýrského Hradce; vyd.), kterou jsem vám již jednou poradil, poskytně tomu, kdo vystoupí z lásky ke Mně na její zelenající se vrchol to, co dala kdysi hora Tábor Petrovi, Jakobovi a Mému Janovi. Avšak slyšte, Já neříkám, že „musíte“, také ne „máte“; jen kdo to může a kdo to chce, ať následuje Mne, svého Mistra a Otce; tak se velmi brzy také dozví, proč jsem proslovil k lidu kázání nebes s hory! Času máte dost; avšak čím dříve, tím lépe, - to si zapamatujte, amen! To pravím Já, Otec, naplněn svatou láskou k vám; slyšte to, amen, amen, amen!

Grossglockner v novém světle

(27. listopadu 1841)

V čistší zemi čistých duchů,
tam, kde vánky čistě proudí,
tam, kde v lásky věrném kruhu
bratři spolu družně chodí,
nad mraky se tyčí vlídně
chmurní a velební svědci,
kteří nosí velká břímě
též oběti vzhůru jdoucí!

Mezi těmi mnoha svědky,
malou zemi tu zdobící,
ukazuje vznešen mlčky
jasně obr tu směsici.
Svědka toho mnozí znají,
oněm mluví v širé dáli
jak ho mnozí vzpomínají,
zde však cítit není ani!

Jak rozezlán a rozerván,
jak do výše vzhůru stoupá,
na úpatích jak obetkán,
kolik sněhu, ledu poutá, -
nebude zde vyprávěno,
nýbrž co ten obr káže,
budiž stručně prozrazeno.
A tak věz, kdo se tu táže:

Nač je třeba takých výšin? -
Mnohonásobně tu slouží:
Když se zlí, duchové plouží
a ve zlosti rozpalují
vaši zemi ohněm souží,
všechno na ni zničit kují,
ano, v rozohněném vzteku
zuhelnatí tráva se tu. -

tu vysoký strážce táhne
tisíci rameny kolem
všechny rody potměšilé
bez milosti, pevně za lem, -
vlastně „za límec“ se říká, -
se všech stran je k sobě tahá,
že se každý střeží hnouti
a se dále roztáhnouti!

Když je k sobě přitáh všechny,
ty zlé řádu rušitele
obelhávající zemi,
ty šílenství množitele,
zde je teprve uchopí
zase čtyř duchů míru
a na ledě matně tupí
chuť k dalšímu vražed dílu.

Ve sních a led přetvořena
leží nyní v trilionech
ozdoba hor zšedivělá
na studených vládců trůnech.
Vizte Glocknerovu správu!
Vizte, jak on slouží řádu
proto jeho tvary drsné
a cimbuří tak strmé!

K tomu stvořen však jedině
věru on však nebyl nikdy,
by vždy trestal spravedlivě
zloduchů neklidné hordy!
Co v něm ještě vše zůstává,
co vše ještě on zastává,
obsáhleji teď zbádáme,
užitečné prohledáme!

Amen.

1. Grossglockner otcem horstva a kraje

(30. dubna 1842)

Zdá se vám být podivuhodným zdařilý obraz, jak tu král hor, zvaný „Grossglockner“, majestátně a směle pozdvihuje hlavu ze středu svých velkých bratří a pohlíží jaksi na všechny strany, kde jsou jeho z něho vybíhající děti; ale ještě podivuhodnějším se vám bude zdátí, když vás teprve podle náležitého pořádku, počínaje jeho nejmenšími potomky, zavedu až k němu.

Budete se ovšem poněkud divit, když vám vyložím, že také vaše Štýrsko, nemá ani **jedného** pahorku na této straně Drávy, jenž by nebyl potomkem tohoto otce horstva; ale to na věci nic nemění, - nakonec se při sčítání všech pravd zajisté ukáže, kolik chyb jsme učinili při tomto líčení.

A tak, tedy hleďte: Vystoupíte-li např. na váš Schlossberg (ve Štýrsku; vyd.), anebo na tak zvaný „Rosenberg“, anebo Plabutsch, anebo na Buchkogel, anebo odeberete-li se zcela dolů na poslední výběžky slovinských pahorků, tu vám pravím: Na všech těchto horách, počítajíc v to i ony alpy (hory), na které jste již vystoupili, stále ještě vystupujete na úpatí Grossglockneru.

Kdo by tomu těžko uvěřil; ať jen začne s nejbližší horskou partií, např. zde na tak zvaném „Buchkogelu“, odtud ať se stále drží horských hřbetů, - které ovšem nebudou vždy stejně vysoké, ale přece vždy natolik vysoké, aby se mohly náležitě rozeznat od údolí, - a na této ovšem poněkud namáhavé cestě se dostane již po jednodenním cestování na ony hory, které z větší části dělí Štýrsko od Korutan a při této příležitosti nepotřebuje nic jiného, nežli pokračovat v namáhavé cestě přes všechny tyto hory, a má-li ostatně dobré nohy, může počítati s tím, že nejdéle za deset dní se již, dostane do krajín v blízkosti našeho Grossglockneru, aniž by i jen jednou musel překročit nějaké hluboké údolí.

Tato cesta ho pak jistě přesvědčí, že dokonce ještě i váš Buchkogel se svými dále se rozkládajícími výběžky souvisí s tímto otcem horstva. Kdo však nezamýšlí konati tuto dosti namáhavou cestu, ať vezme v tomto případě jen dobrou mapu, kde bude moci ovšem mnohem pohodlněji konati tuto cestu neomylně prstem, a přesvědčí se jistě o správnosti této výpovědi.

„Ano“, řeknete však, „to vše zajisté může být, vždyť dokonce souvisí pól severní s pólem jižním a takovýmto způsobem mohou ovšem spolu souviset i Buchkogel a Grossglockner; ale co znamená tato souvislost? Kde z toho vyzírá evangelium?“

Já však pravím vám: „Jen malé strpení, Mé dítky! Jestliť mezi Buchkogelem a Grossglocknerem dosti prostoru i věcí, aby se na půdě tohoto prostoru mohlo zaset dobré zrno hořčičné, které tu vzejde a rozšíří své větve a kořeny tak daleko, jak daleko rozšiřuje svou náruč a své děti náš velký otec horstva!“

Jednu otázku lze tu ihned položit, a to: „Copak záleží něco na tom, že ten Grossglockner tam nahoře pozvedá svou hlavu nade všechny hory, v jiném kraji zase jiná hora, která je ještě vyšší nežli Grossglockner, a opět, v jiném kraji třetí hora, která převyšuje všechny ostatní?“

Na tuto otázku odpovím zde zcela krátce a neřeknu nic jiného, nežli jen to, že je to skutečně velmi nutné, protože na přesahující výšce takových hor závisí po stránce přirozené řádné udržování nejen oněch krajů, v nichž jsou tyto hory, nýbrž i celého světadílu, jako na příklad. Evropy na oněch třech vám naznačených horách, Asie a Ameriky na jejich horách, atd.

Při odpovědi na tuto otázku vzniká již ihned zase jiná otázka a to tato, neboť pravíte: „Jak to? Jak je to možno?“

A Já vám na to dám rovněž krátkou odpověď, která zní takto: Právě tak jako závisí, život těla na hlavě; neboť je-li, hlava oddělena od trupu, anebo jinak silně poškozena, zaniká také ihned život celého ostatního těla.

Tato odpověď ať vám zatím postačí; neboť právě takový je poměr těchto hor k ostatnímu kraji, jako je poměr hlavy k ostatnímu tělu. I když také život nevychází bezprostředně z hlavy, je přece jen hlava hlavním přijímacím ústrojím přirozeného života, z něhož pak teprve vychází tento celé tělo řídící život do všech částí těla. Lidské tělo má ještě mnohé jiné končetiny,

keré může ztratit, aniž by proto utrpělo ztrátu života; ale nejvyšší končetiny těla nelze pozbýti bez ztráty života.

Hleďte, právě tak je tomu i s našimi nejvyššími horami. Můžete sice odkopat celý Buchkogel, ano můžete se dokonce pustit do vyšší hory, máte-li k tom chuť a sílu; ale kdyby bylo někomu možno pustit se také do Grossglockneru a srovnati jej se zemí jako předtím zmíněný Buchkogel anebo jinou horu, pak by tento podnik nezůstal tak beztravný jako zplanýrování Buchkogelu anebo jiné, značnější výšiny. Neboť taková nepatrnější planýrování by neměla téměř zcela žádného citelného škodlivého následku, kdežto zplanýrování Grossglockneru by ihned proměnilo nedozírně, rozsáhlou rozlohu zemí ve věčnou zimu nebo aspoň v rozsáhlé jezero.

Zde se již opět otážete: „Jakpak to? A jak je toto možné?“

Malý příklad vám učiní věc ihned srozumitelnou.

Hleďte: Vy víte, že z těla jde všechna krev do hlavy! Jestliže se tedy oddělí hlava od těla, co tu činí krev? - Hleďte, nyní to už máme; neboť řeknete sami: „Tedy vyteče krev ihned ze žil, vyleje se přes tělo, čímž se pak žíly a celé tělo scvrkne; tím pak přejde tělo v jistou smrt!“

A tak je tomu také u takové hory, kteráž je rovněž recipientem (přijímačem vyd.) nejmocnějších vnitřních vodních pramenů Země, které svou velkou vlastní vahou udržuje dole a svými póry nechává z nich hora vystoupit jen tolik, pokud tím celý kraj daleko široko dostává nutné zavlažování; přebytek těchto ustavičných výparů vnitřních vod nasává však co nejpečlivěji ze vzduchu samého opět do sebe. Aby se tyto vody tak snadno od ní nevzdálily, proměňuje je v led a v trvalý sníh, pročez ji lze také jen nejmýš zřídka spatřiti bez par anebo bez mraků.

Co však ona koná, to musejí také - byť v nepatrnějším poměru - konati časem a příležitostně všechny její děti a dětičky. Proč zde pravím „děti a dětičky?“ - Z té jednoduché příčiny, že v době tvoření pohoří byly nejvyšší hory Země prvými horami, které byly utvořeny, a z nich pak teprve v souvislém pořádku známým vám již způsobem ostatní hory! Jen si nesmíte přitom snad myslit, že by byl dnes vytvořen například Grossglockner, zítra jeho děti a pozítří jeho dětičky, nýbrž v tomto postupu utváření uplynula dlouhá údobí, nežádka několik milionů pozemských let, takže v jedné zemi jsou sotva dvě hory, které by byly stejného stáří. Že však náš Grossglockner patří k prastarým horám Země, můžete poznati především z toho, že jej nazývám „otcem hor“, za druhé, že je hlavou několika zemí, a za třetí svědčí o tom jeho kámen, který je značně rozdílný od kamene jeho dětí a dětiček.

A jak všem horám přibývá směrem k jejich otci na výšce, tak jim též přibývá na stáří; a čím více se jejich vrcholy zdobí stálým sněhem a ledem, tím se také stávají vznešenějšími a významnějšími. Toto si musíte také velmi dobře zapamatovat; neboť v následujícím dalším pojednání se ukáže, jak mnohostranně velkou důležitost má tato věta. Proto se nebudeme pouštět do žádných dlouhých vedlejších rozhovorů, nýbrž přejdeme ihned k hlavní věci, a to nejprve po stránce přirozené, pak duchovní, a konečně pak po stránce evangelické (náboženské; vyd.)

Je velmi mnoho lidí, kteří říkají: „Já mám neporovnatelně mnohem raději mírný, roklemi, lukami, ovocnými zahradami, lesy a pastvinami oživený pahorek, nežli sto takových Grossglocknerů!“

Tací lidé mají sice jednak pravdu; neboť na věčném sněhu a ledu Grossglockneru nelze nikterak založit vinici, - ba nedaří se tu ani nejposlednější rostlině, jakou je například tvrdý kamenitý mech.

Já se však táži: Cožpak lze cenit nějakou horu jen, podle její vegetační (rostlinné) úrodnosti? Kdyby šlo o úrodnost, pak by byla každá hora zbytečná; neboť v rovině se pracuje zřejmě snáze, nežli na jakémkoliv hoře, a zkušenost vás již velmi dobře poučila, že v rovině se všemu velmi dobře daří. Je tedy zajisté pošetilostí oceňovat nějakou horu podle její úrodnosti; neboť úrodnost hor není podmínkou jejich bytí, nýbrž toto, se točí kolem zcela jiné osy. Musí tedy ti, kdož cení nějaký úrodný pahorek výše nežli neúrodný vysoký ledovec, vzít své slovo zpět a dáti si líbit, řeknu-li: Čtverečný sáh ledu Grossglockneru má o sobě větší cenu nežli čtverečná míle plná neúrodnějších pahorků!

Zde se již opět: budete tázati: „Jak to? Jak je to možné?“

Já však vám pravím: Záleží-li jen na určitém výdělečném výnosu; pak byste si nemohli samotnými očima své hlavy vydělat jistě ani haléře, zato však svými rukama a nohama!

Nemá však proto oko větší cenu nežli ruce a nohy, kterých byste bez světla oka stěží mohli používat?! A přece je zornice oka zcela malá vzhledem k rozměrům rukou a nohou! A zda nemusíte každou věc, kterou chcete uchopit rukama, uchopiti dříve okem a tak také okem vždy předejít nohy?!

Budete-li tedy o tom uvažovat, bude vám zajisté pochopitelné, proč jsem ocenil čtverečný sáh ledového pozemku Grossglockneru výše nežli celou čtverečnou míli nejrůdnější pahorkatiny; neboť jako byste přinášeli bez oka rukama a nohama málo plodů, tak by také roviny a pahorkatiny přinášely směšně málo plodů bez věčného sněhu a ledu ledovců. A z té příčiny měl by proto leckterý zámožný rolník cestovat na Grossglockner a políbiti tam ve jménu Mém jeho led; neboť na ploše ledu Grossglockneru v rozsahu polibku závisí celá úrodnost jeho pozemku.

Nechtěli byste se tu již opět tázati: „Jak to? Jak je to možné?“ - Jen malé strpení; hned to přijde!

Vy víte, že podle starého přísloví druží se rádo rovné k rovnému. Máte-li ve zdi svého pokoje nějaký vlhký kámen, nevyschne tento kámen tak snadno, nýbrž spíše ještě přitáhne k sobě se všech stran vlhkost a svůj přebytek vlhkosti sděluje pak ostatní jej obklopující zdi a tím způsobí ve vašem pokoji velkou vlhkou skvrnu.

Hleďte, tak je tomu i s naším Grossglocknerem! Je to rovněž velmi velký, vlhký kámen v rozsáhlých pozemcích jedné části Země a tím k sobě z daleka široka přitahuje přebytečné ve vzduchu se vznášející vlhkosti. Kdyby však tyto vlhkosti zůstávali na jeho kamenných stěnách ve stavu kapalném, pak by také s tohoto obrovského kamene ve velkých proudech ihned prchaly a zpusťily by mnohá okolní území. Aby se toto však nestalo, způsobuje svou výškou a vlastností kamene, že se nasáté vlhkosti ihned proměňují ve sních, kroupy a led.

Ale zde řeknete: „Je-li tomu a děje-li se to skutečně tak, pak tím musí časem přerůst celou Evropu!“

Ó ano, to by se také jistě stalo, kdyby neměl děti a dětiček; ale tyto děti zbavují pak svého otce břemene a to takto: Přibývá-li shora a zvenčí jeho sněhového a ledového břemene, tu bývají spodní části aneb spodní a staré sněhové a ledové masy totiž také stále více stlačovány a drceny, a tímto tlakem se pak tyto vodní a vzdušné částice v nesčetných malých částicích vzněcují, pak se opět v mlhavé výpary rozkládají a z tohoto svého vězení vystupují. A jelikož takový ledovec má svou znamenitou přitažlivou sílu jen ve svých nejvyšších oblastech, pak by se tyto z jeho nižších a spodních oblastí uniklé výpary buď jako kapalná tekutina v proudech do hlouběji ležících rovin vylévali, vše ničíce, anebo by se, aspoň na vyšších místech připojovali ke sněhu a ledu, který by takto stále víc a více rozšiřovali a rozmnožovali, takže by jim byla za jedno tisíciletí pohřbena celá území.

Ale aby se nestalo ani to ani ono, jest takovému otci horstva postaveno po bok také nepřehledné množství dětí, které berou velmi dychtivě přetížení svého otce na sebe; a je-li to jim samým také ještě příliš mnoho, pak sedí kolem nich již opět množství dětiček, které berou velmi dychtivě přebytek na sebe. A co také jim je ještě příliš mnoho, tím teprve požehnají celou ostatní rozsáhlou rovinu.

A jestliže toto jen poněkud chápete, pak také snadno poznáte, proč se od takové vysoké hory rozprostírají téměř paprskovitě na všechny strany rozsáhlé souvislé horské řetězy, a nebude vám to také zníti zrovna příliš směšně, řeknu-li vám, že i vy sami pijete ze svých domovních studní vodu Grossglocknera a že ve vaší zemi je pramálo pramenů, které by původně nevděčily za své plodné bytí tomuto otci horstva.

„Ano,“ řeknete, „ale co je tedy potom dešťová voda?“

A Já vám na to pravím, že ve vaší zemi spadne zřídka kapka jiného deště z mračen, nežli jen ta, která byla na tuto zemi vyslána Grossglocknerem a jeho daleko se rozprostírajícími dětmi; a ani byste zrovna nemluvili nesprávně, kdybyste řekli: "Nad naší zemí přší Grossglockner!"

A proč? - Protože tato hora má tři různá, daleko vycházející, silně působící ramena, z nichž jedno se rozprostírá daleko všemi směry ve svých dětech a dětičkách, druhé rameno sahá ve všech těch pramenech, potocích, řekách a veletocích často ještě dále nežli jeho děti a dětičky, - třetí, nejdále vycházející rameno záleží pak v mrakové oblasti, která má právě v Grossglockneru pro několik zemí své středisko a v četných široko daleko roztroušených dětech pečlivé strážce a podřízené body klidu, kde se opět nashromažďuje ve stále větších a

větších spoustách par. A jestliže se tyto spousty par například na hlavní hoře nahromadí příliš hustě, pak má taková hora opět podřízená dítka, která své matce velmi dychtivě odnímají velkou část jejího břemene, - a při této příležitosti se pak toto třetí rameno Grossglocknera vylévá obvykle v blahodárny déšť, který osvěží chudé rostlinstvo a zvířectvo rovin a připraví mu velmi chutný pokrm.

To však je jen přirozeně užitečný úkon a určení tohoto otce horstva.

Vedle tohoto vězí však v pozadí ještě dvě jiná a mnohem důležitější určení, s kterými se seznámíme teprve v dalším sdělení; a až je poznáte, budete také vždy v sobě živě shledávat stále příznivější pojem; uděláte si živou, vždy příznivější představu o veliké užitečnosti takového horského zdánlivě mrtvého obra. Neboť v pravdě pravím vám: Na světě se má vše obráceně! Kde vidíte na Zemi mnoho živosti, tam je rovněž tolik smrti; kdo se však domníváte, že je vše ponořeno ve věčnou smrt, tam zavládá většinou největší plnost života a nevyčísitelně přehorlivá jeho činnost.

Z tohoto důvodu byli většinou všichni proroci a věštcí domovem na horách; a Já Sám, když jsem prodléval na Zemi jako člověk, jsem Se zdržoval zejména na horách. Na hoře jsem Se na věky rozloučil s pokušitelem; na hoře jsem nasýtil tak mnohé hladové; na hoře jsem (vám) ve Svém Slově zůstavil celé nebe; na hoře jsem Se ukázal jako pravěčný Život v proměnění oněm třem, vám známým; na hoře jsem Se modlil, a na hoře jsem byl ukřižován.

Proto si važte hor, neboť věru, čím výše zvedají svůj vrchol nad bahenní hlubinou lidské zisknosti, tím jsou také posvátnější a tím požehnanější i celá ostatní země.

Jak se to děje, dílem jsme již slyšeli; v dalším pojednání bude vám teprve toto vše postaveno do nejjasnějšího světla, - a tak tedy pro dnešek zůstaneme při tom!

* * *

2. Význam a vznik železa

(3. května 1842)

Není zrovna třeba velkých matematických znalostí, abyste vypočetli, jak důležitým předmětem ve vašich domácích hospodářstvích jsou kovy, zejména železo.

Co byste bez železa pořídili?! Ano můžete zcela určitě předpokládat, že bez železa nebylo by nikdy ani písmeno vytištěno. Bez železa byste si nanejvýš těžko a namáhavě připravili své příbytky a ještě mnohem obtížněji a namáhavěji zhotovili nejnuznější oděv; ano bez železa by nebylo dodnes lodí na moři ani vozů na zemi.

Bez železa byste neměli jediného nástroje k nakypření půdy a na zasetí obilného semene do země, - ano, **jedním** slovem řečeno: Bez železa byste byli jak v ohledu přirozeném tak i v mnohém ohledu duchovním nejobožejšími tvory na Zemi, takže by vás každé zvíře předstihlo! Ale pomocí tohoto vysoce požehnaného kovu si můžete opatřit vše, protože ze železa se mohou zhotovovat všemožné potřebné nástroje a náčiní. Ani prostý hrob byste nemohli bez železa připravit mrtvole zemřelého bratra, a mrtvolu zemřelých byste museli buď házet do řek, tu a tam nanejvýš zahrabávat do mělkého písku, anebo je vynášet na nejvyšší, věčným sněhem a ledem pokryté hory, kdybyste nechtěli být obklopeni stálým morovým dechem. Krátce a dobře, užitečnost železa je rozhodně příliš velká, než aby mohla býti kdy zneuznána.

Mnohý krátkozraký by ovšem řekl: „V nouzi, to jest nebylo-li by železa a tedy také všech ostatních kovů, které jsou ve směrě podmíněny jsoucností železa, musil by si člověk vykopávat hrob **dřevěnými** nástroji!"

To by bylo sice správné; je však přitom jen otázkou, čím by mohl býti poražen strom, pak osekán a pro rozmanité nutné náradí rozřezán?! Hledte, z toho zajisté jasně vyplývá, že ve sféře přirozeného života člověka je železo nejprvnější podmínkou; bez něho by přestalo dokonce pečení chleba, a potrava člověka byla by omezena pouze na syrové plody přírody.

Jelikož jsme tedy tímto malým předběžným uvažováním shledali, jak nevyhnutelně nutný je tento kov, pohlédneme tedy také na jeho vznik.

Již z dřívějšího sdělení víte, a to zejména z líčení Mé velké „Domácnosti“ (hlavního vámi takto pojmenovaného díla¹), kde se podává zpráva o putování moře, že se tento kov za ustávání mořských vod pomocí solí tohoto vodstva, zejména však působením Hvězd, nashromažďuje v nitru Země a to v určitých, již zvláště k tomu určených chodbách anebo žilách.

Toto je správné a pravdivé, - ano, toto nashromažďování je tak dobře vypočítáno, že ani následujících 14 000 let není s to tento kov úplně spotřebovat! Ale k vytváření železa je zde nutná ještě jedna velmi důležitá otázka, a tato otázka zní takto: „Je toto z moře a Hvězd vytvořené železo také již vhodné ke zpracování a zhotovování všelijakého nářadí?“

„Ó nikoli,“ pravím vám, „takto je ještě nezralým plodem, který má sice v sobě způsobilost státi se zralým a chutným a tedy také požitelným, ale v nezralém stavu není tím ani oním!“

Jelikož to nyní víme, je tedy opět dále otázkou: „Ano, jak tedy uzrává železo?“

Odpověď vám dá každý horník jakož i každý botanik a každý rolník, neboť řekne: „Deštěm a mírným slunečním zářením se daří všemu a vše pěkně uzrává!“ A je tomu také tak.

Děšť je hlavní podmínkou vší kultury, tedy také kultury železa. Kdyby však děšť trval nepřetržitě dále, pak by velmi brzy udusil plody a po delší době by také strávil a učinil jalovým kov hor; aby se tedy všemu dařilo, musí býti všude zachován náležitý řád.

Koho jsem ustanovil k regulaci takového řádu na nějakém světovém tělese? A kdo jej tedy ustavičně udržuje?

Nyní můžeme již opět cestovati k našemu Grossglockneru! Pohledte jen dobře na něj, jak vysoko tu ční do ovzduší a do oblastí mraků, a jak je obklopen tisícerými a tisícerými skalními zářezí a skalisky!

Hleďte, tento král hor má rozsáhlejší okruh působnosti k nasávání elektřiny a magnetického fluidu nežli vaše hromosvody na střechách domů!

Čím je tedy ještě vedle toho, co jsme již slyšeli v předchozím sdělení?

Hleďte, jest neuvěřitelně velkou a silnou shromažďovací a zásobovací komorou elektrické a magnetické látky! Působí-li pak na dálku trojnásobným vám již známým způsobem, zejména zavlažováním, opatřuje tím zároveň též všechny vody a zejména děšť příslušným množstvím elektřiny a magnetického fluida.

Tyto dvě polarity jsou však po stránce přirozené hlavní podmínkou všeho zdaru a všeho vzrůstu a zrání rostlin a světa minerálního, a jimi potom také zvířat.

Ježto náš Grossglockner je tedy tak mocným shromažďovatelem těchto polarit, může zde být nemnoha slovy ukázáno, že rudy podřízených hor vděčí za své potřebné vyžránění hlavně ledovcům, ježto právě ledovce jsou pořadatelé teploty všech pod nimi se rozkládajících krajin.

Ježto nyní toto víme, upozorňuji vás jen jedině a toliko na to, že tato vysoká sněhová a ledová pohoří, jako u nás zejména Grossglockner, ušetřují půdě svá ostatní již známá požeňání většinou pomocí svých dětí a dětiček a také tuto elektromagnetickou látku udělují většinou touto cestou.

Co však ještě vězí v této elektromagnetické látce, a jak rychle se tato látka na všechny strany šíří, poznáme důkladněji teprve v duchovním vyličení tohoto otce horstva.

Pro nyníšek tuto část uzavřeme a připojíme jen krátkou úvahu, že největší a nejpožeňanější účinky se vždy rodí a k všeobecnému prospěchu napomáhají tam, kde se slepé lidstvo domnívá, že by je nejméně našlo a kde je tedy také nejméně hledá.

A tak od nepatrného ledového vrcholu Grossglockneru vychází na mnohé krajiny nezřídka mnohem větší působení, nežli od ne mnoho významných velkých světových měst, které v poměru k dobrým výsledkům přinesly nepoměrně mnoho výsledků špatných.

A tak tedy taková hora má mnohem větší hodnotu nežli všechn prŮmysl Anglie, Francie a Severní Ameriky atd.

Jelikož jsme tedy s tímto rozjímáním pro srdce, i když ne pro matematický rozum, u konce, obrátíme se k příštímu, třetímu a tedy poslednímu a největšímu prospěšnému působení našeho Grossglockneru; pro dnešek zůstaneme při tom.

¹ "Haushaltung Gottes" („Domácnost Boží“ - život Adama a jeho dětí - 6 dílů ve třech svazcích)

3. Hory upravovateli vzdušných proudů

(9. května 1842)

Když jste byli již leccos slyšeli o užitečnosti našeho Grossglockneru a považujete ji téměř za vyčerpánu, tážete se zajisté sebe: „Co prospěšného skrývá tedy ještě tato hora vedle všeho toho, co jsme již slyšeli, a to po stránce přirozené?“

Tato otázka je velmi dobrá; neboť základem této otázky je totiž ještě velká potřeba, podle které byste se rádi dověděli o této hoře ještě něco užitečného. Ježto se však nikde nemůže projevit potřeba anebo hlad po něčem, pro nějž by tu nebylo nějakého nasycení, bude pro potřebu, která spočívá v dané otázce, zajisté také jistě ještě nasycení.

A tak tedy dejte pozor! Otevřeme ihned svou spižírnu, kde naleznete k nasycení své potřeby velké množství nejlepšího chleba.

K čemu je tedy ještě způsobilý náš Grossglockner a tedy také všechny ledovce a jiné hory Země?

Je vám všem zajisté velmi dobře známo, že se Země za 24 hodin a něco nadto otočí kolem své vlastní osy; vedle toho není vám také neznám dosti značný obvod Země.

Vezmete-li obvod Země, který má hodně přes 5 000 německých mil a rozdělíte-li celou tuto délku obvodu právě na tolik dílů, kolik minut má 24 hodin a několik minut nadto, nabude te překvapující zkušenosti, že na jednu minutu připadá několik mil.

A nyní si však představte Zemi jako hladkou kouli, bez hor, obklopenou částečně ještě těžkým atmosférickým vzduchem nejméně deset mil vysoko sahajícím!

Abyste však mimořádnost tohoto zjevu mohli dokonaleji pochopit, můžete vzít jen skleněnou kouli a otáčeti jí pak hodně rychle kolem její osy buď v nádobě naplněné vodou, anebo v slunečním paprsku, který padá nějakým oknem do pokoje a je dosti nasycen obyčejným slunečním a také nahodilým pokojovým prachem, tu se přesvědčíte, že tato otáčející se skleněná koule nestrhuje s sebou, to jest nenutí do téhož pohybu, v němž je sama, ani jedinou částičku vodní, ani sebelehčí prášek, nelpí-li na ní elektrickým přitahováním koule.

Nuže, ježto jsme učinili tento pokus již jaksí v duchu, pohlédněme nyní kvůli přirovnání na naši zeměkouli!

Řekněte Mně: Co by nutilo atmosférický vzduch do spolu-otáčivého pohybu se zeměkoulí kolem její osy, kdyby byl povrch Země úplně hladký?! - Kdyby však atmosférický vzduch nebyl strhován s sebou, jakému vzdušnému proudu by tu byly vystaveny všechny živoucí bytosti?

Jestliže však již tak zvaní badatelé v přírodě zjistili s dosti velkou přesností, že při nejmocnější bouři proudí vzduch tak rychle, že v jedné sekundě urazí téměř 80 stop (26 m; vyd., to jest. 93 km/h A.S.), při čemž proud vzduchu vyvinuje již takovou sílu, že s největší lehkostí vyrve z půdy i nejtěžší a nejsilnější stromy; jaké následky by teprve měl vzdušný proud, urazivší za minutu několik německých mil?²

Výsledek takového pokusu vám nemusím podrobněji líčit; neboť jestliže jen trochu přemýšlíte, pak budete muset zajisté okamžitě nejvýš jasně seznat a pochopit, že při takovém proudu vzduchu by se neudržel ani kamenný mech, neřku-li teprve nějaký jiný tvor. A co by tomu teprve řeklo při takovém vzdušném proudu moře, nebude zajisté nikterak zatěžko pochopiti tomu, kdo někdy viděl moře, žene-li se přes jeho povrch pořádný vítr a způsobuje, že se vody kupí na sebe jako hory.

Jestliže nyní toto poněkud uvážíte, pak vám z toho zajisté musí zcela nápadně bít do očí má otcovská péče, ježto jsem za tím účelem náležitě uspořádal, zřídil a stanovil nad povrchem Země hory, takže je vzduch nucen otáčeti se se Zemí.

Vy zde ovšem řeknete: „A proč tedy nejsou na základě takové užitečnosti všechny hory stejně vysoké a netáhnou se od pólu k pólu jako poledníky?“

Na tyto otázky mohou býti dány tři platné odpovědi.

předně, hory jsou utvářeny tak jak jsou proto, že postavením jedné věci nemohu a nechci zamýšlet jen jednostranné užitečné působení; a tak prvý důvod, proč tu jsou mnohé hory

² t.j.: v 1 minutě asi 5 000 m; vyd., to je. více než 300 km/h A.S.

velmi vysoké, některé méně vysoké a některé jsou jen nepatrnými vyvýšeninami ploché země, máte zřejmě před sebou již ve dříve sdělených užitečných působeních hor.

Druhý důvod je však tento: Kdyby všechny hory byly stejně vysoké a táhly se přímočaře od pólu k pólu, nastal by tím věčný klid vzduchu, při čemž by pak brzy dolní vrstvy vzduchu přešli v hnilobu jako v podzemních katakombách. Řeknete, jak by to pak dopadalo za takového stavu s přirozeným životem?!

Hleďte, z toho důvodu jsou postaveny hory nad povrch zemský zdánlivě nejvýš nepravdělně. Já však vám říkám, že toto postavení je nejvyšší vědou tak uspořádáno, že totiž podle ní má vzduch vždy volný prostor a musí sem tam táhnouti po zemi a tím se mísit a třít a touto činností se pak na celé zemské půdě v dostatečném množství stále čerstvě plodí tak zvaná elektřina, či lépe řečeno, přirozené životní fluidum.

Jestliže to jen poněkud uvážíte, pak se vám postavení hor na půdě zemské jakož i jejich různé výšky nebude již jevit nejpapné a náhodné, nýbrž nadmíru moudře uspořádané.

* * *

4. Podstata a příčina světla ledovců

(10. května 1842)

Pročpak ještě za třetí mají hory nestejnou výšku? Ještě na to nám zde zbývá odpovědět.

Tento třetí důvod má však v sobě zase tři hlavní důvody, a to: Předně vysoké horské vrcholy nutí tuto horní vzdušnou oblast do spoluotáčení se Zemí. Kdyby takových vysokých hor bylo na Zemi příliš mnoho, mělo by to také časem za následek ustavičný klid vzduchu v nížinách, protože by bylo příliš mnoho vrchní vzdušné oblasti uvedeno do spolupohybu.

Jelikož je však jen málo takových výšin, je vrchní vzdušná oblast také jen na málo bo-dech nucena otáčeti se spolu se Zemí; vzdušné oblasti od takových horských špiček odlehlejší jsou však tím uváděny jen všemi směry do vířivého pohybu asi tak, jako když táhnete vodou hezky rychle hůl, při čemž částice vody před holí jsou sice holí odehnávány, ale po obou stranách může každý pozorovat hojnost kroužků a vlnek, které se mnohem pomaleji táhnou za holí, a jejichž tah uvádí opět do pohybu přilehlé vodní části.

Kroužky jsou samé vodní víry, které zneklidňují vodu do hloubky, a vlnky zneklidňují celý povrch vody; a tak takové táhnutí hole vodou uvede do pohybu nezřídka značně veliký rybník.

Hleďte, toť tedy velmi důležitý důvod, proč jen mnohem menší část hor ční tak vysoko do vzduchu.

Druhý důvod tohoto třetího hlavního důvodu je tento:

Snad jste již častěji slyšeli něco o tak zvaném světle ledovců? Copak je na tom?

Někteří přírodopysci vysvětlovali, ovšem dosti nejpapně, původ tohoto světla ještě od prasků slunečních, lámajících se sem přes daleký obzor severu; leč toto je zcela bezpodstatné a falešné. Toto světlo je čistě pozitivně elektromagnetického druhu a vytváří se ustavičným třením těchto horských vrcholů se vzduchem je obklopujícím.

„Ano,“ řeknete, „to může již ovšem být; ale nevidíme tu ještě žádný užitek! A bylo-li by jejich záření snad užitečnost sama, pak nicméně nechápeme, proč jsou takováto velká zemská noční světla tak poskrovnou postavena nad půdu zemskou! Co má obyvatel daleko odlehle roviny z tohoto často několik set mil vzdáleného světla ledovce?“

Kdyby toto **světlo** bylo užitek, pak byste ovšem byli v právu takto se tázati; leč tomu tak s dosti skrovným světlem ledovce nikterak není. Světlo je zde jen zjevem velkého, prospěšného působení. Je tedy otázka: V čem spočívá toto prospěšné působení?

Slyšte, věc se vám ihned objasní!

Vy víte, že správné rozdělování elektromagnetického fluida jest nevyhnutelně nutnou podmínkou všeho přirozeného života. Kdyby bylo tedy v nějakém kraji příliš mnoho takových horských vrcholů, pak by toto elektromagnetické fluidum tak úplně strávily, že by se dolů do nížiny nedostal z něho ani atom; kdyby jich tu však vůbec nebylo, totiž těchto vysokých vrcholů ledovců, pak by nebyl v nížině nikdo jist svým životem, nýbrž byl by při každém kroku v nebezpečí, že bude bleskem snadno ze vzduchu se vyvinujícím zabit.

Nuže hleďte, to je vlastní užitečnost, při níž záření vystupuje jen jako jev.

Kdyby tu však přece jen někdo byl, a namítl: „Co tedy má rozsáhlá rovina například. Polska anebo dílem také Uher z elektromagnetické péče Grossglockneru?“

Na to však pravím: Tento ledovec je tak přesně na svém místě, že kdyby mohl i jen na hodinu ze svého vykázaného místa ustoupit, nebyl by již ledovcem, nýbrž, jako je dosti podobných hor, jen lysou kamennou horou.

Že je však ledovcem, pochází jen od toho, že je na **onom** bodě, kterým probíhá hlavní elektromagnetický proud od pólu severního k pólu jižnímu.

Tento hlavní proud jde sice přes všechny ledovce Tyrol a Švýcar, a jen východní rameno běží ještě tam, kde je Grossglockner; ale Grossglockner přijímá z tohoto životního proudu právě tolik, že tím za pomoci ještě ostatních ledovců dostatečně ovládá všechna ta území, takže jeho blahodárný vliv sahá nejen přes celou Evropu, nýbrž i přes značnou část Afriky.

Nemají-li tedy předem zmíněné větší roviny Evropy vlastních ledovců, nejde také přes ně žádný nějak významný proud; pro nepatrnější proudy je však všude náležité množství poměrně menších hor, které mohou zcela dobře regulovat takové menší, elektrické proudy.

Vy se zde tážete: „Proč nejde od severního pólu k jižnímu žádný všeobecný jednoramenný proud?“

Tážete-li se tak, pak byste se museli ještě častěji tázati: „Pročpak nečiní blesk nikdy přímou dráhu a také ne nějakou všeobecnou dráhu, aby mohl vše jednou ranou zabít?“

Opět byste se museli tázati: „Proč teče jen tu a tam potok, řeka a veletok, a ten ne přímo, ač přece veškerá ostatní rovina potřebuje tak dobře vody a závlahy jako krajina, která hraničí s potokem, řekou a veletokem?“

A opět byste se museli tázati: „Proč jest v mnohé zemi tak mnoho a význačných jezer, kdežto v jiné zemi není po nich ani stopy?“

A tak by byla ještě celá spousta otázek. Leč tyto tři nadbytečné otázky mohou vám postačit, abyste z toho předně poznali, oč mnohem moudřejší jsem Já nežli lidé; a za druhé, protože jsem právě mnohem moudřejší, nežli lidé, vím také nejlépe, proč jsem ony elektromagnetické proudy uspořádal tak ojediněle a vyznačil jim určitou cestu, na níž jsou naše ledovce zcela dobře uspořádanými milníky.

Tím bychom tedy měli také druhý důvod třetího hlavního důvodu a zbývá nám tedy ještě důvod třetí.

Zde se ovšem otážete: „Kdo tu objeví **ještě** jeden důvod, ten dovede jistě počítati více nežli do pěti!“

A přece vám říkám, že právě tento třetí důvod je nejdůležitější a nejvýznačnější a ještě dodávám, že tento důvod je vám zároveň též neblížejší a že byste jej tedy také měli nejprve nalézt, kdybyste - přirozeně vzato - byli v očích své duše krátkozračejší nežli jste. Neboť krátkozrakost duše je dokonce dobrá věc. Čím je totiž duše dalekozračejší aneb matematicky rozumnější, tím více nechává svým očím toulati se mezi dalekými stálicemi; za to se jí však řasy, které jsou kolem jejího vlastního oka téměř zcela ztrácejí.

„Copak je tedy tento třetí důvod třetího hlavního důvodu?“ otážete se.

A Já pravím: Mějte jen trochu strpení! Uvedu vás na něj a uvidím, zda jej nenahmatáte rukama; a tak tedy dejte pozor!

Nepřemýšleli jste ještě nikdy, proč máte jen dvě paže a na každé paži aneb na každé ruce jen pět prstů? Proč tyto paže nejsou aspoň ještě jednou tak dlouhé nežli jsou, a opatřeny mnohem více prsty?

Anebo netázali jste se ještě nikdy sami sebe, proč nejste opatřeni více než dvěma očima a dvěma ušima, a proč jsou jen na jedné straně těla, zejména co se týče očí? Vždyť by jedno oko umístěné na zádech, a snad ještě jedno ucho na ruce nebylo neúčelné!

Anebo nepřemýšleli jste ještě nikdy o tom, proč u stromu ční nejvýše obyčejně **jedna** větev, ostatní pak bývají přirozeně hlouběji? Krátce, je zde dosti otázek, kterých lze uvést, a uvidíme, zda jimi nepřijdeme na ten třetí důvod!

K čemu máte oči? - Tuto otázku zodpoví zajisté každé dítě, totiž: Abychom jimi viděli, nebo - srozumitelněji řečeno - abychom mohli postřehnout osvětlenou vnější formu věcí.

Tuto těžkou otázku bychom měli bez námitek zodpověděnou a přitom také uznáváme, že nám k tomuto účelu úplně stačí dvě oči.

Nyní přijde druhá těžká otázka: K čemu nám slouží uši? - Také s touto otázkou budou děti brzy hotovy a řeknou: Abychom slyšeli, anebo - srozumitelněji mluveno - abychom pohyby a setkávání věcí mimo nás postřežovali v sobě samých!

Takto bychom byli také hotovi s tímto těžkým zodpověděním, - a zkušenost učí, že také k tomuto účelu úplně stačí dvě uši, a spíše by se mohlo říci, že leckdo má často až příliš mnoho dvou uší jakož i očí.

Ale nyní přijdou ruce! K čemupak jsou ruce? Myslím, že odpověď na tuto otázku si můžete oprávněně ušetřit.

Že ostatně dvě ruce ke každému výkonu postačí, potvrdila od dob Adamových více než dostatečně zkušenost všech dob, neboť lidé těmito dvěma rukama až příliš mnoho pořídili a provedli.

Nenapadá vás nyní ještě onen třetí důvod?

Slyšte tedy! Jako každé tělo člověka, zvířete, ba i stromu, keře a rostliny musí mít jisté končetiny, aby se jimi uvedlo ve vztah s vnějším světem, tak je musí mít také Země. A jsou tedy naši ledovci očima, ušima a rukama Země, jimiž se musí při své daleké cestě kolem Slunce a se Sluncem rozsáhlou Sluneční oblastí uvádět ve všelike vztahy, a to nejprve v důležitý vztah zrání - neboť věřte, že Planety nekonají nikterak své dráhy slepě -, a za druhé Země se tím uvádí do vztahu, aby přijímala harmonické plody velkých pohybů ostatních světových těles a pohybů etheru a světla a všelijakých proudů na ní samé, - a za třetí těmito končetinami musí také vykonávat příslušnou činnost, která jí je zapotřebí, aby si předně sama regulovala svůj pohyb a za druhé, aby tím také přispívala k pravidelnému pohybu jiných světových těles a za třetí, aby uskutečňovala všechny vám již oznámené prospěšné úkony.

Hleďte, toť tedy třetí, a jestliže jen poněkud přemýšlíte, také jistě nejdůležitější důvod - předně jsoucnost takových ledovců, a za druhé také jejich mnohem menšího počtu naproti ostatním horám, a za třetí také pro jejich umístění.

A tím bychom měli také ukázanu, pokud je vám to třeba vědět, přirozenou užitečnost těchto hor; ale přitom si nemyslete, že to je již uzavřený kruh, nýbrž tu má každý zde stanovený bod ještě své nekonečné mnohé užitečné výběžky a každý atom svůj rozhodný zcela zvláštní prospěšný vliv.

Jak mnohonásobně prospěšné jsou podle toho vlivy takového otce pohoří, věru, tu by měl nejdokonalejší andělský duch s nejhbitějším jazykem a nejprostší řečí celou věčnost dost co povídat!

Více vám říkat nemusím. Ale jakkoli **přirozené**, prospěšné vlivy jedné takové hory mnoho v sobě obsahují, vyváží však již všechny jediný **duchovní** vliv, o kterém uslyšíte později.

V dalším bude vám však v účelné stručnosti úplně objasněno vše to, co nyní sotva temně tušíte.

A tak tedy pro dnešek dosti!

* * *

5. Duchovno a hmotno

(11. května 1842)

Již z dřívějších sdělení jste zajisté natolik opatřeni světlem, že vám nyní může již býti jasno, že veškerá hmota není o sobě nic jiného nežli Mou vůlí zpevněná myšlenka ze Mne.

Podle této základní poučky nebude tedy také zajisté ani náš Grossglockner nic více a nic méně, nežli čím je všechna ostatní hmota.

Jaký je tedy rozdíl mezi vlastním duchovnem a proti němu postaveným hmotnem, když to i ono je výplodem Mé vůle?

V příčině produktivní (výkonné) není tu žádného rozdílu, - ale tím větší rozdíl je v podstatnosti.

Toto se vám bude sice zdát poněkud divné; ale pohleďte jen na umělce mezi vámi!

Co je u něho základem vši jeho produkce (tvorby)? Nebudete tu moci naléztí a udati žádný jiný základ nežli jen základ jeho **vůle**, což jinými slovy praví tolik, jako: Vše, cokoli umělec vytváří, musí napřed **chtít**; neboť bez tohoto základu stěží kdy asi něco vytvoří.

Je však nyní nutný následek tohoto, že jedna a táž vůle musí vždy také vytvořit jedno a totéž?

Nikoli, nýbrž láska označí modifikaci (úpravu) výtvorů, a vůle k tomu řekne jen ono prosté „Staň se!“, a tak se také stává, co označila napřed láska.

Nuže hledte, právě tak se děje také u Mne: Má nekonečná láska tvoří (tvary), a síla lásky, která tu sluje vůle, dává jim vystoupit! Jednu část těchto forem drží vůle podle touhy lásky zpevněnou; druhé části však dává opět právě tato vůle podle žádosti lásky svobodu, jež se stává stále živější.

A tak hmota odpovídá podle Mé vůle lásce tím, že je zpevněným základem jako poslední podklad všeho duchovna, a je tedy v přirovnání k lásce tím, čemu se říká Mé „slitování.“

Duchovno však odpovídá pak živoucí svobodě Mé vlastní lásky samé a je tím, čemu se říká „milost“ aneb vlastní „vědomí sama sebe“ každé svobodné bytosti, která pochází ze svobodného života Mé lásky a duchovně je jejím úplným obrazem.

Z tohoto krátkého úvodního předběžného sdělení můžete nyní již velmi snadno vyrozuměti, že, kdekoli se vyskytuje nějaká jakkoli vytvářená hmota, tam musí také nutně býti duchovno; neboť je-li hmota slitováním, nemůže tu přece býti toto slitování vykupujičím prostředkem pro sebe samé, nýbrž jistě pro nějakou vyšší potenci (možnost), k níž právě ono slitování směřuje. Či slitovali jste se také někdy již nad slitováním samým?!

Jestliže se však již vy nad někým jiným slitujete, pak tu bude zajisté i Mé slitování pro někoho jiného a nikoli pro slitování samé!

Tím jsme tedy vyložili také určitou nutnost hmoty pro nějakou vyšší potenci. A kde se tedy musí ona vyšší potence zdržovat? To je velmi důležitá otázka.

Kdyby byl například nějaký potřebný člověk v základní krajině, a vy byste se nad ním slitovali, abyste mu pomohli z nesnáze, řekněte Mi, odebrali byste se, se svým slitováním na východ, - anebo byste se museli spíše obrátiti tam, kde je onen pomoci potřebný? A kdybyste ho tu našli, nezůstali byste se svým slitováním u něho?!

Zkoumáte-li tyto tázací věty jen poněkud pozorně, pak vám zajisté okamžitě vysvitne, že chudobinec a chudobní jsou přece jistě stále pohromadě. A tak je tomu také s hmotou a s duchovními potencemi, že se uchopují a jedno obsahuje druhé.

Nalézáte-li však na Zemi významnější a významnější a tedy také větší a větší chudobinec, pak zajisté učiníte zcela přirozený závěr, že významnější a větší chudobinec pojme **více** chudých nežli menší a méně významný.

Rovněž je tomu také s velkolepostí a významností hmoty: Čím velkolepější a významnější ji někde nalézáte, pro tím více duchovních potencí je také tady.

Pohlédněte tedy opět na náš Grossglockner!

Pohledte, jak velkolepě a významně tu stojí jako král mezi horami; neboť kde se vrcholy ostatních hor ztrácejí v holé skály, právě tam se teprve začíná náš Grossglockner mocně zdvihat nade všechny své holé sousedy. A pohledte na jeho několik hodin rozsáhlou rozlohu na všechny strany; pohledte, jak je pokryt věčným sněhem a ledem; pohledte na ty mnohé potoky, které se řítí dolů s cimbuří, a pohledte na jeho příkré vrcholy, jak jsou téměř neustále obklopeny bělavými mraky! Ano, již zdaleka poznáte tuto horu a s jistotou řeknete: „To je zcela určitě náš Grossglockner; neboť jeho sněhový lesk, jeho výška a jeho oblékání mraky je jistou zárukou pro náš předpoklad!“

Hledte, tak významným jej shledáte! A jelikož je tak významný, bude také jistě významným ústavem, aneb je tu jaksi velkým drobkem Mého slitování.

Již z přirozené části této hory jsme slyšeli o rozsáhlé velikosti jejího prospěšného působení. Ale tažte se přitom sami: „Byly by takovéto výkony i jen pomyslitelně možné, kdyby tu nebyly domovem duchovně-intelektuální potence, které vše toto řídí; anebo byl by možný nějaký účinek bez slibné síly aneb sil?“

Hledte, síly, které toto zde působí, jsou právě ony duchovní potence, jimiž se toto vše vykonává!

Nyní jest jen otázkou: Jsou tyto přirozeně prospěšně působící zjevy této hory hlavním účelem obklopujících ji a v ní jsoucích duchovních potencí, anebo jsou jen vedlejším účelem, kterým všechny tyto duchovní potence mají uzrání pro jiný účel?

Na tuto otázku může dostatečně odpovědět krátký příklad, a to opět otázkou: Jakýpak účel má práce při zasévání semen do půdy? Je výsev o sobě účelem, anebo má ještě nějaký vyšší účel?

Zetlením semen se půda sice pohnojí a tím se stává poněkud tučnější; ale zajisté nebudete tento prospěšný účinek zásevu považovat za hlavní účel takového úkonu, nýbrž řeknete: „Zrno sejeme do země proto, aby z něho povstalo nové úrodné stéblo, které nám vydá mnohonásobně opět to, co jsme předtím vložili do země jednoduše.“

Hleďte, dříve zmíněné, přirozené, prospěšné působení této hory má se tedy k vyššímu účelu její existence právě tak, jako se má pohnojení půdy zetlíváním zrníčka v zemi k jeho vzniklému mnohonásobně živoucímu plodu!

Z toho budete nyní již s to poznati poněkud správnost toho, o čem jsem se zmínil v závěru líčení přirozených prospěšných účinků této hory, kde je řečeno, jak vysoko stojí duchovní puntíček anebo atom nade všemi dosud zmíněnými přirozenými prospěšnými účinky této hory.

Toto, co bylo dosud řečeno, považujte tedy jen za nutný, předběžný úvod, bez něhož byste těžko pochopili, co následuje!

Co tu však zvláště bude následovat, ponecháme si ku příštímu sdělení; a tak tedy pro dnešek zase dost!

* * *

6. Boj duchů v přírodě

(12. května 1842)

Vzpomenete-li si na mnohá jiná Má vám daná odhalení přírody, v nichž bylo zejména vyličeno, kde má svůj původ svět zvířat³, bude vám ihned jasno, proč byla tato naše hora v úvodu nazvána významným a velkým chudobincem.

Hleďte, duše a duchové, obvykle zejména ještě velmi pozemsky smýšlející, se zdržují v oblasti Planety, kterou dříve obývali v těle. Tito duchové jsou nezřídka plni hněvu, zlomyslnosti a vzteku proto, že museli tak brzy opustit svůj pozemsky dobrý život, a chtějí se nyní za to všemožně mstít. Ačkoliv sice nemohou Zemi vidět - jako vůbec žádný duch nemůže vidět něco, co je **mimo** něj, nýbrž jen to, co je **v něm**, - přece jen však cestou vnitřního podobenství zcela přesně vědí, kde anebo v které krajině Země prodlévají; a protože jako duchové jsou potencemi přirozeně duchovními ve viditelném konfliktu, (snad kontaktu, styku; př.), spojují se také brzy s nimi, aby tím, kdekoli je to jen možno, škodili Zemi, která je nechala tak záhy na holičkách.

Ježto v duchovním stavu cestou obdoby (podobenství) také dobře vědí, že takový horský obr Země je přirozeným užitečným činitelem pro mnohé pozemky kol něho, proto se také zvláště rádi zdržují v jeho sousedství. Pohleďte aspoň na obraz, - když už se vám nedostává příležitosti, abyste mohli tuto horu spatřit ve skutečnosti, - a ihned se přesvědčíte, jak se tu kolem ní kupí spousty a spousty skal, v jejichž roklích, zakřiveních a zatáčkách vystupují nezřídka z ničeho nic náhle tmavošedé mraky, které, když se byly zdvihly nad temena nejvyšších skalních vrcholů a spatřují jaksi náš Grossglockner, opět se pak ihned stáhnou zpět, a často přes sebepruďší vítr nelze jich dostat z jejich skrýší.

Hleďte, tento zjev je již velmi jistým znamením jsoucnosti takových nevrlych a zlomyslných duchů, a to již ve spojení s přirozeně duchovními potencemi!

Pohlédnete-li však výše vzhůru k bílým plochám našeho ledovce, objevíte tu rovněž skoro stále mraky a mlhy, barvy téměř oslnivě bílé. Tyto mraky a mlhy jsou rovněž duchové, ale duchové dobří; z nich, jsou ti nejvýše se vznášející andělští duchové, k ochraně určení, kdežto mlhy vznášející se více v hloubi ledovce a tvořící obvykle přímočaré pásy obláček jsou sice rovněž dobří duchové, ale pro výšinu ještě ne úplně zralí a teprve spolehlivou bdělostí a rozmanitými boji se zlými duchy se musejí učinit způsobilými, zralými pro výšinu.

³ Viz. „Die Erde“ (Země), č.5. Novosalemských spisů; vyd.

Kdybyste byli v této krajině a mohli tu často celé dny přihlížet této hře mlh, tu pak by vás ani ve snu nenapadlo, že by mohlo kdy dojít k vážnému boji mezi těmito vzdušnými mocnostmi (mocnostmi); avšak kdo by tu měl čas vyčkat, až dojde skutečně k boji mezi těmito lehkými mocnostmi, ten by také jistě mohl počítati s tím, že mu za tohoto boje přejde hroznou úzkostí zrak a sluch.

Ale jak zde dochází k boji? Jaký je tu obyčejný podnět k němu? Zvíte-li jednou podnět, pak nám také nezůstane neznámou příčina.

Hleďte, dříve již zmínění zlí duchové se zabývají stále myšlenkou na pomstu, aby, zmocnivše se jednou tohoto trůnu dobročinnosti pro země, mohli pak s něho na všechny strany náležitě rozsévat neštěstí! Proto se v dolních úkrytech srocují a konají malé výlety, aby prozkoumali, jak to dopadá se stráží a s obsazením trůnu. Pozorují-li, že to kol něho vypadá dosti čistě pak se taková zpráva rozšíří rychlostí myšlenky daleko široko, a kdekoli je jen nějaký značně rozštěpený horský vrchol, začnou se také ihned všude vytahovati a vznášeti do výše velké spousty stejně tmavošedých mraků, a byla-li předtím obloha zcela čistá, bývá pak nezhvězdka v několika málo minutách již zcela hustě zahalena takovými často zcela černými mračnými spoustami, které křížem krážem táhnou a blíží se, jak říkáváte, per ambages (oklikami; vyd.) k trůnu, aby tímto pohybem zmátly strážce trůnu.

Při takové příležitosti je pak Grossglockner na krátkou dobu také obyčejně zcela prost mraků a mlh; neboť jakmile strážci uvidí takové taškářství zlých duchů, ihned se stáhnou a skryjí se pečlivě ve vnitřních, velkých kříšťálových chrámech této hory.

A když nyní hlavní vůdci rozsáhlých zlých rot vidí, že trůn je neobsazen, velí ihned svým uvolněným oddílům, aby se zdvihly co možno vysoko a pak rychle přepadly trůn a navždy zajaly a rozdrtily vše, co naleznou ve vnitřních komnatách.

Na tento povel vrhne se nyní šedá sběř, pro vás, kteříž jste takový přírodní výjev ještě neviděli, s neuvěřitelným chvatem na náš Grossglockner, při čemž se pak v samém jeho sousedství i kolem, poledne tak zatemní, že se lidé v údolích jemu blízkých musejí nezřídka utéci k světlu svíček a lamp. Přitom nastane pak obyčejně zcela ticho, což má ten důvod, že zlí duchové nyní myslí, že konečně jednou zvítězili. Leč taková scéna klidu trvá nejdéle sedmdesát sedm minut. Po této době upozorujete, že z ledových rozsedin se začnou táhnouti velmi husté, bílé mraky se pak v krátké době rozšíří pod mraky černými, a když se byly náležitě daleko a hustě rozšířily, začnou se poté nepozorovaně zvedat, a nesou pak černou sběř jaksi na svých zádech vždy výš a výše.

Když nyní černá sběř upozoruje tuto lest, učiní brzy někde průchod a nechá bílým mrakům projíti. Toto duchové bílých mračen velmi dobře vědí, a vědí že si zlí duchové přitom myslí: „Jen vyjděte ven; až budete jednou úplně venku, pak uvidíte, kdo opanuje trůn.

Když se tedy bílá mračna dostala vesměs nad černá mračna, rozšíří se v této výši rychlostí blesku nezřídka jako síť na mnoho mil daleko na všechny strany a zajmou veškerou zlou sběř, jak říkáváte do jednoho.

Když však nyní zlá sběř obdrží všelikými duchovně telegrafickými depešemi zprávu až k trůnu, že ji bílí duchové všude obklíčili a zajali, tu se tito hrdinové, kteří se již vrhli na trůn, nadmíru rozzuří nad lstí bílých duchů. Začnou soustřeďovat všechny své síly, aby tím násilím prorazily opět bílými masami. Tento okamžik je pak také počátkem vlastního boje.

Zde byste především pozorovali nesmírné zuření a burácení pochází z tlačení se těchto duchů na sebe a ze stále rostoucího rozlícování; čím více se však tito zlí duchové namáhají, horní duchy prorazit a zničit, tím více jsou také horními duchy tlačeni.

Přitom se dolní duchové začínají ve svém vzteku rozněcovat, a ihned je tu tak ohnivý výjev, že se nezřídka v jedné vteřině řítí více než tisíc nejprudších blesků s velkým, Zemi otrásajícím rachotem na všechny strany jakož i nahoru a dolů, aby usmrtili dolů se probíjející bílé masy, do výše, aby zahubili hlavní vůdce bílých, a do nížiny aneb na zem, aby zničili trůn.

Hleďte, to je nyní první manévř! Když však duchové bílých oblaků pozorují, že dolním nepřátelským rotám došlo jaksi střelivo, pak bílí duchové uchopí náhle černé duchy ve všech částech a tisknou je navzájem tak pevně, jak pevný je skutečný kámen, a s největší prudkostí je pak vrhají dolů na Zem, a ovšem větším dílem na rozsáhlé plochy trůnu samého, jakož i v širších okruzích, avšak v menších uzlech, jako kroupy do dolin. Při této příležitosti můžete také velmi snadno pochopit, proč se řítí z mračen - zejména přes ledová pole Grossglockne-

ru nezřídka cent těžké ledové masy, a často v takové hustotě, že tu a takřka jedna ledová kra žene před sebou druhou.

Když takto leží černá sběř vesměs poražena na zemi, nechávají bílí duchové padat na tyto poražené ještě déšť, který se již skládá z duchů míru, nakonec se sami uvolňují v řezavě studený vítr a připoutávají tím poražené duchy na velmi dlouhou dobu k dřívějšímu ledu trůnu. Tím zjednávají těmto zlým bytostem opět klid, v němž se pak během doby obrátí obyčejně k lepšímu. A stane-li se toto, pak se ledové pouto, čili přirozeně duchovní potence rozpouští opět v ledovou vodu, a takto upokořenému duchu je pak ponecháno opět používání jeho svobody.

Polepší-li se, bývá brzy přijat do dolních řad mírových duchů; nepolepší-li se však a při jiné příležitosti opakuje tento útok - což se bohužel děje nejčastěji, - pak bývá opět zcela obyčejným a prostým způsobem zajat, ale v zajetí podržen vždy trochu déle.

Hleďte, toť prvý duchovní výjev, který se odehrává zejména tam, kde se jedná přirozeně o nějaký aspoň domnělý trůn. Ale tento výjev není jediným, který se tu odehrává, nýbrž je jich pak také ještě velmi mnoho, však ty již tak nezasahují do přirozeného jevu, nýbrž prozrazují se rozmanitým způsobem spíše pocitu těch, kteří měli někdy příležitost vystoupit aspoň na spodní část takové hory.

Abychom se však při líčení naší hory nedostali příliš daleko, věnujme při nejbližší příležitosti malou pozornost jen ještě dvěma věcem a potom se rychle obrátíme k evangelické části, která je pro vás mnohem důležitější. A tak pro dnešek dosti!

* * *

7. Cesty k pokoření a k výchově přírodních duchů.

(13. května 1842)

Ve včerejším sdělení jste slyšeli, že po zajetí nastává konečně opět osvobození a že, když se duchové takto k vědomí a ke klidu přivedení úplně polepšili, bývají přijati buď k duchům míru spodního stupně, anebo se jim poskytne nová lhůta svobody. Hleďte, tu si třeba něčeho bedlivě všimnouti: **kam** potom bývají posláni tací vlastní svobodě přenechaní duchové!

Hleďte, když se přirozené potence (moudrosti) duchů rozpustí opět v tekoucí vodu, jsou tací uvolnění duchové jaksi dobrovolně připoutáni k vodě a musejí pak konat cestu až do moře.

Vy si pomyslište: „Proč pak toto?“

Hleďte, právě z téhož důvodu, pro který na Zemi vrchnost někomu, kdo tu způsobil škodu anebo v okamžiku, když chtěl způsobit škodu, a bývá chycen, ukládá takový trest na polepšení, že musí nahradit škodu a vedle toho za zlou vůli zaplatit ještě odstupné aneb pokutu.

Hleďte, právě z toho důvodu musejí tací duchové v onom státě, kde to jde mnohem přesněji nežli na světě hmotném, do posledního haléře napravit každou škodu způsobenou - jakož i tu, kterou chtěli způsobit, - a mimoto musí ještě za svou zlou vůli vykonat přiměřené pokání, a teprve potom, když toto vše přesně provedli, mohou být přijati do prvního stupně duchovního zdokonalení.

Vy se opět otážete: „A, jak pak mohou tito duchové napravit v moři opět to, čím Zemi v kraji daleko od moře vzdáleném buď již uškodili nebo aspoň chtěli uškodit?“

Ve světovém moři mohou to ovšem stěží napravit; ale ježto v duchu nemůže nikdo nic dobrého způsobit, není-li sám dobrý, svědčí tento zjev o tom, že se duchové musejí v tomto stavu úplně pokořit, nežli se stanou způsobilými, aby za škodu vykonali dobro; a protože tedy moře a jeho dno jsou vždy nejhlubšími částmi Země, musejí tedy tito nadutí hrdinští duchové jíti touto cestou pokoření, aby tím postupem času vystoupily z tohoto svého pokoření jakoby znovu a opět zrození do sfér oblastí prospěšného působení.

Nyní jest otázka: Bývají tací duchové po takové vykonané cestě také skutečně polepšeni?

Tu jsou různá odstupnění: Někteří se polepší již na cestě a mohou se pak z této vlhké pozemní cesty vzdálit a vrátit zpět, kde jsou pak zkoumáni a nenalezne-li se v nich již nic

zlého, bývají přijati. Takovýto vzestup můžete poznati z toho, že zrána vystupují z potoků, řek a veletoků bílé mlhy, které pak bývají Sluncem za pomoci přirozených potencií vytaženy vzhůru, avšak v oblasti výšin brzy z těchto přirozených potencií vystupují a stávají se přirozenému oku neviditelnými.

Jiným druhem těchto duchů jsou duchové, kteří z tajně znovu probuzeného vzteku za noci abychom tak řekli upláchnou a z počátku se ve viditelné podobě šedých mlh skrývají v příkopech, slujích a roklinách hor, aby při nejbližším útoku opět co nejčinněji spolupůsobili.

Třetí druh těchto duchů učiní sice cestu skutečně až do moře; když se tam však dostanou, srotí se podle různých druhů své zlomyslnosti a pustí se pak přes moře, a běda potom plavci, který se dostane do jejich vzdušných rukou! Vyvázne-li z toho ještě s přirozeným životem, pak může vyprávět divuplné věci o nanejvýš zhoubných mořských bouřích. Chtějí-li však tito zlí patroni provésti nějakou zlomyslnost, pošlou napřed vzhůru, jaksi k vyzvídání nad hladinu mořskou jeden nebo dva zcela řídké obláčky, - které zkušený lodník velmi dobře zná,- aby zkoumali, zda nelze snad odněkud spatřit duchy míru; lze-li ještě někde spatřit takové duchy míru, pak tyto obláčky náhle zmizí, - při čemž se také velmi zřídka dá soudit, na nějakou význačnou bouři.

Nespatří-li však tito zlomyslní vyzvědači nikde nepřátelské oddíly, vznášejí se výš a výše a za několik minut je volný prostor nad mořem zahalen v nejhustší bouřlivé mraky, z nichž nejprudší nárazy větru začnou velmi brzy rozrývat moře, a tu bývají tisíce a tisíce blesků vrhány dolů na ony duchy, kteří nastoupili vážnou cestu k polepšení. Leč jako takoví odbojní duchové vždy všude špatně pochodí, tak i pro ně skončí tento podnik vždy špatně; neboť tu bývají ihned rychlostí myšlenky vysílání našimi hlavními strážci Země pokojné zástupy duchů. Ty se pak vrhnou na ony zuřící tlupy, mrští jimi obyčejně v kroupách nebo v prudkém dešti do moře a při té příležitosti zprostí pokorné duchy jejich dobrovolné vazby. Oni patroni zlomyslnosti bývají však rovněž tak rychle, když byli sehráli jen podřadnou roli, dopraveni k severnímu pólu; ale ti hrdinové si pak již musejí dát líbiti, aby velmi dlouhou dobu kousali do tvrdého ledu jižního pólu.

Hleďte, tak končí výjev těchto duchů; zlí duchové bývají dopraveni na své místo, ale dobří bývají přijati k mnoho násobnému prospěšnému působení.

A v čem záleží toto působení?

Prvou prací jest, že tací duchové bývají posláni na různé hory a to na ona místa, která přecházejí v lysé skalní vrcholy. Musejí se tu neúnavně starat o jejich udržování, jakož i o jejich podmíněný rozklad, a z toho důvodu musejí tu veškerou vlhkost do pórů kamene tak rozdělit, že tím kámen z nitra podržuje ustavičně stejnou pevnost a vlastnost; na druhé straně musejí uvolněné kamení dopravovat dále do údolí, aby poněmáhle přicházelo vždy blíže svému vykupujícímu určení.

Jestliže nějakou takovou péči promeškají, pak se častěji stává, že jim zlí duchové vyvedou za zády taškářství tím, že uvolní celý skalní balvan a vrhnou jej do nížiny, což se však děje jen při velkých povstáních. Při takové případné neopatrnosti musejí pak takový odloučený díl dobře opatřit, aby buď někde našel nějaký bod klidu, anebo jej musejí dopravit až k potoku nebo k řece, aby v něm uzavření, ještě nezrození duchové předčasně nevybuchli; neboť kdyby se to stalo, bylo by veta téměř po celé Zemi. Proto naleznete takový odloučený kámen obyčejně v příkopu, v němž je pramen, anebo jej naleznete zaražený až do poloviny v zemi, obklopený všelikým mechem, aneb jej také naleznete - buď rozdrobený nebo celý - v nějakém význačném potoku nebo v řece.

A to je tedy také příčina, proč se v řekách a potocích vyskytují nezřídka sta i tisíce centů těžké balvany, kde daleko široko není předně takových pohoří a za druhé také žádný podobný druh kamene.

Přírodopytci zde ovšem řeknou: „Jaká to směšná věc! To přece vykonává jen voda svou tíží, které tím více přibývá, čím více se stává pád rychlejší a prudší.“

Po stránce přirozené mají ovšem také pravdu - jako ten, kdo praví, že dvakrát dvě jsou čtyři; ví však matematik také, co vše slouží za základ jeho výsledku? Zná jednotky, z nichž utvořil svůj výsledek? Zná sice **počet** jeho oku a jeho rozumu stejnorodých věcí; zná však také **podstatu** věcí, které v jejich základu spočítal? Může spočítat nekonečnou mnohost a rozmanitost částí a sil, kterých je třeba k vytvoření nějaké věci?

Věru, kdyby to úplně poznával, pak by se mu také stalo zcela jasným, jak mělký byl jeho výpočet věcí, když sečetl čtyři kusy následkem jejich stejnorodosti.

Jak bylo tedy poznamenáno, také našemu přírodopytci nejen že se při jeho líčení nedaří o nic lépe nežli našemu matematikovi, nýbrž ještě mnohem hůře! Neboť on sice vidí téci vodu; avšak čeho je třeba k tomu, aby totiž voda byla uvedena v tok a aby jí byl dán náležitý stupeň tíže a přitom však aby se dobře vědělo, v čem spočívá tíže sama o sobě, - hleďte, to by bylo našemu bystrozrakému přírodopytci ovšem něco příliš neviditelné! Neboť že se voda pohybuje směrem nějakého skloněného koryta dále, to pozoruje také ten, jenž zrovna není přírodopytcem. Kdo však nosí vodu na výšiny hor, shromažďuje ji tam a dopravuje prospěšně do údolí? - Hleďte, to byla již zase jiná otázka! Také zde se někdo objeví s vnitřním tlakem a se zákonem vzájemného přitahování; otázka-li se však: „Kdopak vykonává ten tlak a to vzájemné přitahování?“, - tu bude také jistě se svou odpovědí u konce.

Toto zde však uvádím proto, aby vám předem zmíněné prvě zaměstnání duchů nebylo tak velice podivné; a proto věřte, že na celé Zemi zcela určitě nic není a nic se neděje, co by nevycházelo od všelijakých duchů, ať dobrých nebo zlých!

Jdete-li tedy na nějakou horu - což je vám vždy velmi prospěšné, - přijďte tu a tam na místa, kde to vypadá hodně rozbité, z čehož vám pak také bývá zcela nevolno u srdce a domníváte se, že je tu vše pohřbeno v nejstrnulější smrti; ale právě zde je tím živěji, neboť zde mají tací dříve zmínění, prospěšně působící duchové nejvíce co dělat, starati se a bdít, aby to vše časem bylo uvedeno do nejkrásnějšího pořádku. Kde je vám však na takové hoře zcela dobře a cítíte se v povznesené náladě, jako například na těch místech, kde je hora porostlá všelijakými vonnými bylinami, tam přebývají také již blaženější a pokojní duchové, jejichž zaměstnání je klidnější, ale zároveň také - duchovně vzato - mnohem velkolepější nežli zaměstnání duchů dřívějších.

Dospějete-li však na výšiny, které jsou již pokryty ustavičným sněhem a ledem, a čistý a čerstvý vzduch se vám stává pro delší dobu nesnesitelným, tam také již začíná prvá blažená oblast dokonalých duchů, nebo, chcete-li to přijmouti, tam zasahuje, anebo viditelně se stýká nebe se Zemí; neboť pozemský chlad značí totiž úplný nedostatek sebelásky a tedy nejvyšší stupeň prospěšného působení - přirozeně vzato, to je z hlediska přechodu z duchovna do přirozena.

Kdo z vás tedy uzřel někdy takovou horskou výšinu, ten také uzřel očima svého těla nejnížší oblast nebe.

Vy se zde ovšem otážete řkouce: „Jak to? Jak tomu rozumět?“

A Já vám na to pravím: Kdo tomu rozumí, tomu také bude velmi brzy jasno ono „jak to“. Jistě bude nejbližší nebi ono místo Země, na němž lidská hrabivost a sebeláska již neklade žádných mezníků a kde již nevede zhoubných sporů o „mé“ a „tvé“. Můžete se pokusit a požadovat do svého vlastnictví tisíc jiter velkého ledového pole nějakého ledovce, ano mohli byste se dokonce bez jakéhokoliv dotazu usadit na některém ledovém poli a buďte ujištěni, že vám nebude nikdo upírat tento pozemek, tak jako vy byste jinému neupírali, kdyby se mu zrovna zachtělo osvojiti si kus takového silně ochlazujícího pozemku.

Nuže, hleďte, z tohoto krátkého vyličení také nyní snadno pochopíte ono „jak to?“, neboť i kdyby se nebe dotklo jaksi také přirozeně Země, pak by byl najednou konec s životem i s existencí celé Planety.

Může se však nebe nějak dotknout Země, kde je tak mnohonásobně znesvěcována mrzkou hrabivostí? Z tohoto důvodu jsou takové styčné body možny jen tam, kde je Země úplně prostá vši lidské závisti.

Z tohoto důvodu je také náš Grossglockner obzvláště takovým styčným bodem! A i kdyby také nějaký člověk chtěl zříditi na jeho nejvyšších cimbuřích něco, po čem by se snad zachtělo hrabivosti i jen jednoho člověka, postarali by se čistí duchové také již hned náležitě o to, aby podobná zřízení během krátké doby jakoby z existence zmizela - a tak bývá takové místo svou vlastní čistotou a čistotou svých duchů náležitě vyčištěno.

To by tedy byl **jeden** druh duchovní vlastnosti, která přesahuje přirozené duchy a občas dopouští ještě přirozené zjevy; a zbývá nám tedy jen ještě jeden druh, který se stává jen málokterým lidem čas od času viditelným. O tomto druhu budeme uvažovat příště a s ním také přejdeme ihned na to, evangelické (náboženské; vyd.)

A tak tedy pro tentokrát opět na tom dosti!

* * *

8. Cesty k nápravě přírodních duchů

(19. května 1842)

Co se tedy týče třetího druhu duchů, třeba také tento druh rozdělit opět na tři různé druhy, a to na spodní, střední a horní.

K spodnímu druhu patří všechny ony duchovní bytosti, které obývají nitro hor a bdí tam nad kovy a vodními prameny, jakož i nad kameny a zeminami. Tento druh duchů lze pak rozdělit o sobě též na tři druhy a to na duchy ohně, duchy země a na duchy vodní. Tito duchové nejsou ani zlovolní, ani dobří, nýbrž jsou prostě mezníkem mezi dobrem a zlem a používá se jich k tomuto účelu: duchů ohně k dovařování kovů, duchů vodních k tlumení duchů ohně při jejich práci, a duchů zemin a kamene k tomu, aby drželi na uzdě duchy ohně a vody.

Kdo se chce přesvědčit o jsoucnosti těchto duchů, ať se jen seznámí s poctivými a nepředpojatými havíři, a setká se jistě s devadesáti ze sta, kteří za svého života viděli aspoň jednou, dvakrát anebo třikrát toho či onoho tak zvaného horského mužíka. Tento druh duchů vychází jen velmi zřídka na povrch země; neboť jejich vnitřní svět, kde jsou zaměstnáni, připadá jim mnohem nádhernější nežli svět vnější, prázdný - jak říkávají. Jen si snad nesmíte myslet, že na jejich sem a tam je jim hmota na překážku; tak tomu naprosto není. Chce-li se takový duch pohybovat, pak prochází vodou, ohněm anebo kameny mnohem nerušeněji, nežli vy vzdušnými oblastmi. Neboť kde vy spatřujete hmotu, tam spatřuje duch jen její příslušnou substanci (duchovno; vyd.) Jedině ta je mu něčím; vlastní hrubá hmota není však pro něho naprosto ničím, jako by jí pro něho nebylo.

Že jsou tito duchové užiteční, můžete poznati podle služby jakou zastávají; jen je nesmí ať už věřící či nevěřící dráždit rozmanitým rouháním a hanobením jejich bytosti. Děje-li se to někde, pak jsou také velmi brzy pohotově, aby se na takových lidech trpce pomstili.

Běda pak tomu, kdo se dostane do jejich rukou! Věřícího trestají všelikými prostředky, které jim jsou po ruce; nevěřícího však nezřídka naplňují nesnesitelnou úzkostí nebo mu hodí na krk nějakou tělesnou nevléčitelnou nemoc. Naproti tomu věřící dobromyslný člověk se jich nemusí bát, - naopak: zbloudí-li takový věřící dobromyslný člověk v podzemních jeskyních a chodbách, ukážou mu skoro vždy jisté východiště. Toto vše se můžete dozvědět doslova ode všech havířů; a kdybyste o tom slyšeli třebas z nejrůznějších krajín Země, budou jejich výpovědi úplně souhlasné. - Toť tedy prvý druh třetího druhu duchů.

Pod jakým zorným úhlem se všichni tito duchové ve vlastním světě jeví, bude ukázáno teprve v části evangelické (náboženské vyd.) a tak přejdeme nyní k druhému čili střednímu druhu.

Tento druh duchů je zaměstnán většinou na povrchu země a je jich nesčetně mnoho. Jedna část má na starosti všechny stromy, keře, rostliny, trávy, mechy a houby a řídí činnost dosud neuvolněných duchů, v rostlinách, aby každá rostlina, ať strom či cokoli, podržela svůj původní tvar a povahu. Jiná část těchto duchů má pak pod sebou zvířectvo a musí tu míti tutéž péči, jakou mají příslušní duchové u rostlinstva, totiž, aby každé zvíře odpovídalo svému tvaru, své přirozenosti a činnosti. Tento druh duchů se stává lidem jen velmi zřídka viditelný. Tito duchové mají příliš málo času, než aby snad pomýšleli na to, aby se činili zbytečně viditelnými; neboť jsou zabraní ustavičným, prospěšným působením a jejich dobrou vůlí k této činnosti. Přes to všechno jsou však na horách ještě leckteří prostomyslní, zbožní pastýři, kteří často spatřili i takovéto duchy. Dovedou vám také vyprávět leckterou historku, jak tací duchové ovce před neštěstím a nepustili je na skalní úbočí, kde by se byly mohly zřítit a zabít.

I když méně věřící neužijí takové duchy, bývá jimi nicméně velmi mocně vzněcován, zvláště ubírá-li se rozsáhlými horskými lesy zejména tak zvanými pralesy, anebo je-li na volných horských pastvinách, jakož i, prochází-li velkými stády koní, krav a ovcí. Toto vzněcování záleží víceméně v nepříjemném pocitu, po němž následuje obyčejně slabé mrazení. Zakusil-li někdo něco takového, pak může býti také ujištěn, že přišel mezi takovéto duchy, a

že se mu zmíněným způsobem učinili pozorovatelnými. Jakému stavu tyto duchové ve vlastním duchovním světě odpovídají, bude sděleno rovněž teprve v části evangelické a zbývá nám tedy ještě třetí druh třetího druhu duchů.

Tento třetí druh duchů se projevuje nanejvýš zřídka jak svým působením tak ještě méně sám o sobě bytostně.

A jaká je činnost těchto duchů? Činností těchto duchů je řízení vzduchu a etheru, - proto bývají starými nazýváni mnohdy „duchové vzduchu“.

Pozorujete-li tah větrů, zejména větrů přicházejících od severovýchodu a to obyčejně kolem půlnoci, jakož i mnohdy večer jednu anebo dvě hodiny po západu Slunce, můžete pozorovat dvojí vliv: jeden, projevující se naháněním hrůzy a druhý zneklidňováním některých domácích zvířat, a to zvláště psů, kuřat, koček, vepřů a koní. Pozorujete-li něco takového, pak můžete být jisti, že tyto zjevy pocházejí od duchů vzduchu. Tito duchové jsou však podradnějšího druhu, aneb jsou to, jak říkáváte, duchové služební.

Pozdvihnete-li však své zraky výše a pozorujete-li zvláštní tvary mraků, můžete být opět ujištěni, že tyto tvary způsobují svrchu řečení duchové. Mrak sám se sice neskládá z těchto duchů; ale jeho tvar závisí vždy od duchů vzduchu, jak točí a obrací jednu vzdušnou vrstvu kolem druhé, čímž duchové mraků - zejména duchové dolního, zlého druhu; - mohou zaujmouti jen ten tvar, jaký jim dovoluje obrácení a otáčení vzdušné vrstvy. Toto se děje proto, aby duchové pokoje - jimž je ponecháno na vůli utváření- poznali právě z těchto útvarů zlé duchy a co mají za lubem. Lze tedy zde spatřovat jen příčinu (důvod; vyd.) působení, avšak naprosto ne působící duchy.

Jeden ještě výše stojící druh těchto duchů, kteří jsou již v etheru, je patrný v řídkém zjevu tak zvaném fata morgana. Tento zjev vzniká totiž takto: Když nejvyšší duchové etheru přivedli povrch vzduchu do úplného klidu, stává se tento povrch způsobilým k přijímání obrazů aneb tvarů, podobně jako vodní hladina anebo zrcadlo. Je-li však povrch vzduchu stálým vlněním a čeřením roztrháván jako povrch jezera, veletoku a moře, když je větry anebo vlněním uváděn v neklid, pak ovšem tu nelze myslet na zrcadlení.

Co je fata morgana o sobě, to vám ostatně bylo již podáno v příslušném pojednání; zde však nejde o to, abyste ještě jednou dostali, co jste již obdrželi, ale zajisté o to, abyste tomu rozuměli od duchovního základu. Tento duchovní základ je však již sdělen; zde by bylo jen otázkou, proč se to děje. Nuže, to je ovšem zajisté opět něco zcela jiného. Toto se děje proto, aby duchům pokoje ve vysokém etheru se zdržujícím bylo tím snazší, pozorovat buď tajné počínání a snažení zlých duchů v horských rozsedlinách a slujích, anebo, jestliže se tací duchové v podobě známých mraků pozdvihli již do vzduchu, aby s velkou jistotou vypátrali jejich tajné smýšlení.

Nesmíte si zde snad myslet, že by jim tu pohybovaný vzduch byl jako hmota překážkou, pro kterou by neměli s to, svými nekonečně bystrými daleko a hluboko vidoucíma duchovníma očima zřítí neplechy zlých duchů; za to si to však musíte myslet tak, že tento popsany klid povrchu jest jen následek pozornosti, kterou při takové příležitosti mívají horní duchové vůči spodním duchům.

Často jste již asi slyšeli, že mnozí lidé viděli ve vzduchu a oblacích celá spolu zápasící vojska. Hleďte, takové zjevy jsou také jakási fata morgana, jenže toho nejvzácnějšího druhu.

Dějí se takto: Spatříte-li vysoko v etheru zcela řídké bílé beránky, pod nimi však již - ovšem v prevelké vzdálenosti - skupiny dobře vám známých černých a tmavých mraků, objeví se obraz černých mraků temně otištěn na beráncích. Toť začátek zjevu. A trvá-li toto několik minut, pak může bedlivý pozorovatel na tomto tmavém obrazu spatřit množství náležitě utvářených bytostí, buď v podobě rozmanitých divokých zvířat anebo také v podobě všelikých k boji vyzbrojených a k boji se cvičících bojovníků.

Zde se otážete: „A jak se tvoří tyto tvary na klidné, vzdušné hladině?“

Hleďte, toto se děje takto: Když duchové spodních mraků zpozorují nad sebou takový klid, a nejsou proto také ničím vyrušováni, utvoří si ze substance mraků, což je ona známá přirozeně duchovní část, skutečně těla v domnění, že se tím stanou silnější a odolnější, přesto se však před očima lidí skryjí, aby lidé při pohledu na ně, nebrali snad útočiště k Mému jménu. Z toho důvodu provádějí tuto hru také jen na horní ploše mraků a část mraků k Zemi obrácenou ponechávají být mrakem.

Hledte, když tedy nastal nad nimi takový klid vzdušné hladiny, je na něm obrazně viděti takovéto řádění zlých duchů, protože tito duchové si skutečně vytvořili tělo z mraku a obklopujícího je vzduchu. Ale toto počínání jim zcela nic nepomáhá; neboť čím více se snaží takto chránit a upevnit, tím hlouběji bývají homími duchy míru prohledáni a po krátké době zato tím řádněji uchopeni a vrženi k zemi. (K tomuto druhu duchovních výjevů náleží také výjev, který Můj písař viděl minulé pondělí dopoledne).

Hledte, toť tedy třetí druh duchů, kteří se zejména a obzvláště zdržují s ostatními vyššími duchy míru za klidných okolností v krajně vyšších ledovců a - je-li třeba - mohou se rychlostí myšlenky rozšířit přes všechny krajiny Země; nesmíte však tímto druhem duchů rozuměti snad obrazné tvary spodních duchů mraků, ani duchů míru, nýbrž toliko etherické, smrtelnému oku téměř nikdy se neobjevující duchy, kteří totiž způsobují tento klid povrchu vzduchu.

Jaké stanovisko zauímají tito duchové ve vlastním duchovním světě, bude sděleno v příštích evangelických, jakož i ve všech ostatních částech. Jsou ovšem ještě vyšší duchové, kteří ve světových prostorech řídí a vedou světy a slunce, a konečně ještě vyšší duchové, kteří jsou přiděleni člověku; avšak pro tyto duchy je opět určeno jiné, větší místo, a proto s životem a řádem Země nemají bezprostředně co činit. Proto zde také nemohou být uváděni a dále odhalováni.

A tak bychom byli také u konce s duchovní částí našeho Grossglockneru, jakož i všech ostatních ledovců a hor a příště se obrátíme ihned k části evangelické. A tak tedy pro dnešek dostí!

* * *

9. Vliv stoupání na hory na probuzení ducha

(20. května 1842)

Abyste náležitě postřehli to, co se týče evangelické části, bude nutno seznámiti vás poněkud s tvarem takových hor.

Za tím účelem je zajisté dobré a užitečné, abyste, pokud lze, buď sami vystoupili na takové hory, anebo abyste aspoň bedlivým zrakem zkoumali jejich zdařilé nákresy; neboť jejich různými výškami, jejich odstupňováním, příkopy a údolními bývá - jestliže se toto vše pozorně zkoumá - mysl probuzena, a duch se při pohledu na takové hory sám snaží otevřít oči a přemýšlet o tom, zda a jaké by tu asi byly možné cesty nahoru.

Že je tomu tak, dosvědčuje při vystupování na horu snaha dosáhnout, pokud to je jen možno, nejvyššího vrcholu, a také snaha a silná touha toho, kdo takové vysoké hory uvidí, aby co nejdříve vystoupil na jejich nejvyšší vrchol.

Otažte se sami sebe, v čem asi spočívá důvod toho! Myslíte, že spočívá snad ve využití nějakého aneb několika rozhledů, anebo snad v touze po požitku nejčistšího vzduchu? Kdo toto tvrdí, ten je v této věci více než zpola na omylu; neboť výhled je sice odměnou pro oko těla, ale k tomuto požitku není přece zrovna třeba těch nejvyšších horských vrcholů, nýbrž stačí často jen trochu význačnějších návrší, z nichž lze nezřídka získat mnohem rozkošnější výhled, nežli z leckterých nejvyšších horských vrcholů, které bývají obyčejně obklopeny zase jinými vysokými horami, takže se kolkolem často nespátřuje nic jiného, nežli několik rovněž tak vysokých, horských vrcholů a roviny, údolí, řeky a jezera užít nelze.

Co se však týče čistého vzduchu, stačí vystoupit jen na pahorek, třeba jen nejvýše dvě anebo tři sta sáhů vysoký, a můžete tam také již požívat velmi čistého vzduchu.

Uvažuje-li někdo tedy řádně a důkladně o těchto dvou věcech, snadno shledá, že nemohou být výlučně důvodem, proč bývají mnozí lidé tak přitahováni vysokými horskými vrcholy, že se nezřídka s nasazením vlastního života s největším namáháním vyšplhají na nejvyšší vrchol.

Je-li tedy toto nepopíratelné, ježto přece denní zkušenost učí, že téměř každý člověk, jakmile jen spatří horu, pociťuje v sobě také již přání dostat se, pokud možno ihned na ten či onen vysoký horský vrchol - a to i tehdy, když takovou horu denně vidí a také již často na ní byl, - pak tu musí být zajisté ještě jiný důvod, jenž ho táhne nahoru.

Tento důvod byl již uveden a spočívá tedy v probuzení ducha při takových příležitostech; neboť je tomu také zde doslovně tak, jak praví vaše přísloví: vrána k vráně sedá, rovný rovného si hledá.

„Jak to?“, otážete se. - Nuže, poslyšte!

Duch přitahuje ducha jako hmota hmotu a tělo opět tělo. Rozhodne-li se člověk, že vystoupí na nějakou vysokou horu, pak z tohoto předsevzetí jeho vůle jde zpráva nahoru do vysokých oblastí duchovních; touto zprávou se duchové ihned dozvědí, co nějaký člověk chce učinit.

Chce-li se tedy jejich oblastem skutečně přiblížit, podají ihned zpětnou zprávu. Tato zpětná zpráva je pro ducha, který v těle dosud spí, téměř totéž, jako to, co vlastně v tělesném ohledu nazýváte elektromagnetickou afekcí (náladou), anebo co je v širším smyslu samo magnetizování, kterýmžto výkonem se slabému organismu sdílí na čas nová, životní síla organismem silným, života plným; krátce a dobře, také duch, který je v člověku ještě slabý a spí, bývá tímto způsobem duchy duchovně magneticky probuzen - ovšem ne na trvalo, nýbrž jen na kratší či delší dobu.

Je-li tímto způsobem duch probuzen, pak by také chtěl co nejrychleji býti již tam, odkud je přitahován, to jest rád by byl již ihned mezi sobě rovnými; proto také pobádá ihned duši mocně tělo a táhne a vleče je vzhůru k závratným výšinám.

Jestliže poté takový člověk skutečně vystoupil na tyto výšiny, raduje se duch, že je ve své pravé společnosti. Leč ježto svobodní duchové mají zajisté to nejčistší poznání, že pro takového nezralého ducha není tu ještě trvání, vypojí se ihned opět ze vztahu s ním; potom klesá duch zase zpět do svého spánku, tělesnému člověku bývá potom na takových výšinách nevolno, takže se brzy zase s toužebností odebírá dolů do údolí, v nichž jsou jemu přiměřené příbytky.

Hleďte, toť vlastní důvod, proč bývá člověk, není-li zrovna až příliš přirozeně světského smýšlení, tak přitahován horami a jejich nejvyššími vrcholy.

Při zcela přirozených lidech tomu ovšem tak nebývá; neboť ti nemají pro to buď vůbec smyslu - což praví tolik jako: jejich duch je tak slabý a nemocný, že není již schopen žádné další duchovní afekce (vzrušení) - anebo i když tací přirození lidé vystoupí na nějaké vysoké hory, bývají k tomu pobádáni jen zlými duchy, buď z pouhé ziskuchtivosti anebo z pouhé vychloubavosti, aby pak mohli říci: „Já jsem byl prvý na tom či onom vrcholu hory, na nějž dosud lidská noha nevystoupila!“, - ten jaksi svou velmi nesvatou nohou znesvětil svatý vrchol hory.

Tací horolezci bývají pak také za své slavně záslužné jednání téměř vždy velmi špatně obslouženi duchy míru: Buď nechají takového vychloubáče vyšplhati se na nějakou výšinu; když pak je nahoře, bývá ihned stížen nadměrnou závratí a po ní následující velkou smrtelnou úzkostí a musí často po celé hodiny sebou zmítat, nežli se nad ním nějaký duch smiluje - jestliže se dosti modlí - a nechává jej pak sešplhati dolů po nejvyšší namáhavé cestě, spojené se zřejmým nebezpečím. Anebo jej duchové nechají přijít na nějakou snáze dostupnou výšinu; a když je již vítězně nahoře, pošlou na něho často okamžitě ošklivou nepohodu, kterou je za své slavné namáhání tak důkladně vyplacen, že často skládá u sebe pevnou přísahu, řka: „Vyvázl-li aspoň tentokrát ještě životem, věru, pak mne již žádná horská výšina nezláká, abych na ni vystoupil, i kdyby byla i jen několik sáhů vysoká!“

Kdo by se však chtěl na takový horský vrchol vyšplhat rouhaje se, anebo pro hrabivou sázku, ten může také již ihned napřed v rovině zanechat svou poslední vůli; neboť takový horolezec nebude již nikdy používat svých nohou v rovině; - podobné horolezce potká totiž nezdědka neštěstí a buď se ihned při pádu zabijí, anebo bývají zavedeni na nějakou výšinu, na níž pak také obyčejně pro všechny věčné časy zůstanou, to jest tělem.

Ano, duchové mají tu všelike prostředky, aby bezbožníky co nejcitelněji potrestali!

Ale ne tak se daří tomu, kdo vystupuje na výšiny hor z vyšší pohnutky.

Takový člověk nejenže nenarazí na žádná nebezpečí, nýbrž vždy se mocně pozehnán a posílen navrátí, a to tak, že u mnohých takových horolezců a velkých vnitřních přátel hor se duch trvale probudil a oni se tím stali věšci a proroky.

Z tohoto důvodu jsem vám také ještě vždy radil, abyste chodili rádi na hory, protože přece při každém probuzení ducha i když také jen na okamžik, zůstává duchu jistá síla tak, jako se u slabého člověka zvyšuje po každém jednotlivém tak zvaném magnetizování přirozená

životní síla, a byl-li dosti často magnetizován, dospěje konečně za slabého přispění jiných prostředků opět k úplnému zdraví a životní činnosti.

Dává-li se tedy poctivě smýšlející člověk častěji vysokými duchy takto duchovně magnetizovati a používá-li k tomu snadného léčivého prostředku lásky, dospěje také tím spíše k cíli, kterýž sluje: znovuzrození ducha. Proto chodte rádi na hory značnější výšky, a buďte činní v lásce, tak se vaše dosud slabá láska ke Mně stane jistě tím spíše zcela živoucí! Vedle tohoto velkého, ano největšího prospěchu jsou ještě mnohé jiné výhody, z nichž o nejdůležitějších budeme podrobněji uvažovat příště. - A tak pro dnešek zůstaneme opět při tom

* * *

10. Hory jako kazatelé lásky a proroci moudrosti.

(21. května 1842)

Co se tedy týče ještě jiných výhod spočívají v tom, že každá hora o sobě a ve spojení s ostatními horami a zejména pak ledovce, jakým je náš Grossglockner, představuje stálého kazatele lásky a proroka moudrosti.

Vy se zde otážete řkouce: „To může sice být; jak je však možno slyšet horu kázat o lásce a moudrosti?“

To je zcela jiná a také zcela zvláštní otázka; a Já vám na to říkám: Není na světě nic snazšího, nežli slyšet tento dvojí hlas hor! Avšak jak slyšeli tento hlas, toto tajemství odhalí zde několik příkladů.

Vyskytnou se někde dva lidé kteří se setkávají vždy s opovržením. Nepomáhá tu ani rada ani skutek; zůstanou v nížině vždy tím, čím jsou. Vezměte však tyto dva lidi a zaveďte je na nějakou vysokou horu, a ihned se přesvědčíte, co zmůže tento velký kazatel lásky a moudrosti; neboť můžete být ujištěni; půlden učiní tyto dva lidi velmi brzy nejdůvěrnějšími přáteli!

Vy se zeptáte: „Pročpak? Jak je to možno?“

Na tuto otázku dá již hora sama o sobě odpověď, podle níž je hora podkladem aneb jaksi sídlem duchů míru, kteří ihned blahodárně zakročují tam, kde převládá nějaká nesvornost. Zpracovávají pak v okamžiku, kdy člověk učiní jen prvý krok na horu, již myslí stále přibývajícím napětím vzhůru a tím probouzí stále mocněji a mocněji pocit lásky; a když tací lidé dosáhnou úplně vrcholu, tu pak teprve je přátelský pocit u každého již tak dalece rozšířen a zesílen, že tito lidé často, i kdyby chtěli, nicméně se nemohou déle vzájemně nepřívětivě potkávat.

Jsou-li tvrdších myslí, nechají zmínění duchové na vysoké hoře přivést dva tyto vzájemné nepřátele do takové nesnáze, že se při tom snadno jedním rázem mění dlouhá nepřátelství v nejdůvěrnější přátelství.

Že toto je nepochybně správné, ukáže nám zcela jiný příklad.

Že se při velkých živelných pohromách jako jsou velké, zhoubné nepohody, velké povodně a ještě jiné takové zjevy - stávají i nejdravější zvířata, jako tygři, lvi, hyeny, medvědi, hadi tak mírní a přítulní, že se jako holubice neškodně a převelice mírně druží k lidem a k jiným krotkým zvířatům, můžete spolehlivě vyrozumět z nejrůznějších zkušeností, které byly za všech dob konány.

Upozorňuji vás jen na **jeden** takový podobný případ, který jste jistě asi četli při zaplavení známého vám města Lyonu ve Francii.

Když tedy taková nebezpečí života naladí přátelsky dokonce dravá zvířata, pak zajisté toto také způsobí u lidí a zejména jistě na horských výšinách, kde bývají myslí potají co nejučinněji zpracovány duchy míru.

Z tohoto příkladu seznáte, jak hory mluví; k tělesnému uchu ovšem nemluví, ale za to tím slyšitelněji k uchu ducha!

Jak mluví však hory ještě dále, a co mluví?

Hledte, tu a tam žije často v nížině zakrnělá mysl, která nemá nic jiného na mysli, nežli jen jak by nacpala svůj žaludek všelikými pokrmy a nápoji a potom se mohla položit někde na měkké lůžko, aby se ve své pohodlné hlouposti vyspala z přežrání.

Tací lidé znají z Mé moci, síly a vlády často sotva více nežli děti v těle mateřském, a slouží jim již k velké slávě, jestliže to přivedli aspoň tak daleko, že jsou zrovna ještě s to vyslovit Mé jméno.

Bývají-li tací lidé potom vzati jednou nějakým dobro činícím přítelem na nějakou význačnější horu, je to také prvý okamžik v jejich celém životě, v němž se probouzí, rozhlíží kolem a vidí, že Bůh, kterého jen tak ospale vyslovovali, je jistě asi trochu větší a mocnější, nežli jak si Ho až dosud představovali.

Že toto je rovněž zase správné, ukazuje i dříve nejvýš leniví a zamklí, se pak stávají hovorní a dovedou vyprávět mnoho o tom, co vše se jim přihodilo při stoupaní na takovou horu.

Hleďte, jak právě zde opět hory mluví! Hory jsou tedy nejlepšími učiteli řečí a rozkazovateli jazyků dokonce i u lidí, jimž je nezřídka obtížné vyslovit jejich vlastní jméno. Důvod toho spočívá také zde v probuzení ducha, jímž se tedy stávají také duše a tělo oživenějšími a činnějšími.

Jak tedy mluví ještě hory?

Jdou-li například vědychtiví lidé na výšiny hor, naleznou tu nezřídka tak zvané přírodní zvláštnosti jako mušle, vězící tu často v té či oné skále, anebo zkamenělé kosti, anebo v té či oné hoře zcela nevšední druh kamene, anebo naleznou různé, vzácné rostliny a mnoho ještě podobného. Při takových nálezech říkají jim pak hory: „Hleďte, tam, kde jste našli mušle, stála kdysi jistě voda; kde jste našli zkamenělé kosti, byly kdysi bujné nivy a husté lesy, kde nalézaly dostatečnou potravu velká zvířata, o nichž svědčí obrovské kosti; tam, kde nacházíte cizorodé kameny, odehrávaly se velké živelní převraty, kterými sem byla tato cizí tělesa vržena; kde však nalézáte zejména krásné, příjemně vonící a zvláštní rostliny, tu si můžete připomenout, že tyto rostliny jsou především dosud ještě žijícími zbytky dávnověkého rostlinstva a proto také silněji a příjemněji voní ony rostliny, které tu, již silně degenerovány, jednotvárně zdobí roviny a údolí!“

Hleďte, takto opět mluví hory a před očima odhalují aneb otvírají velkou historickou knihu dávnověku a říkají jim, jak to asi kdysi vypadalo! Zde jsou tedy hory nejlepšími a nejspolehlivějšími učiteli velkých světových a přírodních událostí, a skrytě jim ukazují, jak nevyzpytatelné jsou Mé cesty a jak nezbadatelné Mé úradky.

Tím se takoví u sebe často poněkud nafoukaní učenci stávají velmi značně upokořenými, - a které kázání je lepší nežli to, které káže pokoru?!

Co a jak kážou ještě hory?

Hleďte, vystoupil-li někdo na jejich holé vrcholy, tomu ony prazvláštní útvary těchto hor vyloudí otázku: „Stály jste zde hory, již od prvopočátku tak, anebo jste byly teprve dodatečně utvořeny, a jak jste k této nynější podobě přišli?“

A člověk takto se tážající obdrží od mnohých odtržených kamenů ihned odpověď, která bude znít takto: „My jsme se od svého vzniku již velmi silně změnily; neboť více nežli polovina naší někdejší výšky odpočívá již dávno vyplňující hlubiny údolí a roklí, pohřbena hluboko pod naším nynějším úpatím a kdybys nás mohl vidět jen na několik set let, jistě bys nás již nepoznal!“

Vidíš-li tedy ony různé sklony našeho kamene a nalézáš-li mezi vrstvami tohoto našeho kamene nezřídka ještě dobře rozeznatelné otisky rostlin a zvířat, která obývají obyčejně jen hlouběji položené krajiny Země a v nich prospívají, můžeš z toho s jistotou soudit, že jsme kdysi samy tvořily rovinu a že jsme se teprve po nejvýš moudrém úradku Tvůrcově po kusech vyvýšily nad rovinu.

Pohlížíš-li však nyní na naše rokle, sluje, rozsedliny, útesy a trhliny, můžeš z toho velmi snadno seznat, jak kdysi záplavy a velké živelní bouře zkoušely a uplatňovali své ohromné síly na našem tvrdém čele!“

Hleďte, takto mluví opět hory a podávají lidem nejvýš platný výklad o způsobu svého vzniku, svého utváření a proč nyní takto vypadají!

Jakpak a copak mluví ještě hory?

Hleďte, jestliže ten či onen probudilejší člověk vystoupí na jejich výšiny a nenalezne tu nic jiného nežli holý kámen, někdy sníh a ledová pole, říkají mu hory:

Hleď, pyšný, slávychtivý člověče, který ses vždy jen snažil pyšně se povyšovat, abys vládl nad svými bratry, jak hubeně vypadají plody výšin! Nuže, jak nás zde nalézáš holé, studené bez citu a života, právě takovým jsi také ty ve svém panovačném zaslepení!

Náš holý kámen a náš sníh a led působí sice požehnaně pro údolí, jelikož jsme ve stálém spojení s naší rozsáhlou nížinou a ta je mnohem větší než my samy ve svých výšinách; co by se však s námi stalo, kdybychom činily jako ty a všechny své nížiny vytáhly nahoru na svá temena? Nepřišli bychom pak ihned k mocnému, zem rozechvívajícímu pádu?!

Proto se uč od nás být opravdovým člověkem! Buď holý a studený a neplodný ve svém rozumu, a nech jej stále se snižovat, jako se stále snižujeme my, tak bude zato vzrůstatí tvá láska a tvého života bude přibývat tam, kde jsi tak jako my, Tvůrcem povolán, abys byl jedině jen úplně živoucím! Nech tedy i ty svůj domněle daleko vidoucí rozum zahalený svou pokorou vždy v mracích a mlhách, aby se tu stal kapalnou, požehnanou tekutinou, která, podobně jako naše potůčky, stéká do hlubiny tvé lásky, aby ji požehnaně oživila, tak jako naše potůčky oživují naše nížiny a živí veškeré jejich plody!"

Hledte, také **takto** mluví hory!

Jak a co ještě však mluví hory?

Hledte, opět jiný člověk vystoupí na jejich výšiny!

Je to bohatý spekulant, kterému nic tak neleží na srdci, jako zlato a stříbro. Copak říkají hory tomuto člověku, když si snad jednou věnuje tolik času, aby je navštívil?

Ó tomuto člověku dají dokonce znamenitá poučení a řeknou mu: „Pošetilý člověče, jak daleko a jak hluboko jsi klesl! Hle, to, co ty tak miluješ, není nic jiného nežli naše nečistota! Co by ti však řekl tvůj bratr, kdybys na něm nic jiného nemiloval nežli jen jeho nečistotu a páchnoucí lejno?”

Zda by ti neřekl: „Milý bratře, v jak velkém omylu ses octl, že ti u tvého bratra není již nic svatého a libého nežli jen jeho nečistota!

Hleď tedy, pošetilý člověče: co ti říká tvůj bratr, to ti mnohem větším právem říkáme my! Neboť hle, kolik nádherných rostlin roste na našich výšinách a pastvinách a živí užitečná zvířata rolníkova! Kolik tisíců a tisíců těch nejkrásnějších stromů roste na nás a dávají ti velké množství dřeva, abys ho mohl používat k nesčetným užitečným věcem! Spočítej jednou křišťálově čisté prameny, které vydáváme na mnoha tisíce místech a tím žehnáme rovinám a údolím! Jak často vidíš naše vrcholy zahalené mraky a kol našich temen zuřiti hrozné bouře, - hle, to bereme na sebe, aby údolí a roviny, námi požehnané, zůstaly ušetřeny velkých zpusťovení! Rok co rok vidíš naše vrcholy pohřbeny pod věčným sněhem a ledem; hle, tím přitahujeme k sobě tak mnohý mráz, aby se údolí a roviny mohly těšiti z živoucí teploty!

Řekni nám nyní, pošetilý člověče, co zlého jsme ti tedy udělali, že zneuznáváš všechna tato naše dobrodiní, zato však zalézáš jako nějaká zvířecí škrkavka do našich útrob a tam se honíš po tom, co pro tebe nechová žádné požehnání, a přitom zanedbáváš v nás, kteří tě podle řádu tvého a našeho Tvůrce vždy tak hojně opatřujeme živým požehnáním?

Proto zanech své pošetilosti a budoucně se hrabej místo v našich vnitřnostech raději na našich pastvinách a výšinách a buď ujištěn, že: jedna rostlina, jedna kapka z našich pramenů, ba jeden pohled s našich výšin do dalekého okruhu působnosti tvého všemohoucího Otce a našeho Tvůrce přinesou ti nevýslovně větší užitek, nežli kdybys vyprázdnil všechny naše útroby!"

Hledte, po takovém dobrém kázání se také již častěji stalo, že se z velmi hrabivých lidí, i když jen několikrát navštívili hory, stali ihned lidé zcela štědrí a pohostinní.

Toto tedy opět kážou a učí hory. Čemu všemu však ještě učí a co vše kážou, uslyšíme v dalším; a tak tedy pro dnešek opět dost.

* * *

11. Posílení mysli a vnitřního zraku ve světě hor

(25. května 1842)

Čemu učí a copak ještě hlásají hory?

Čemu učí a co ještě hlásají hory, o tom se může každý nepředpojatě myslící, na hory stoupající člověk na prvý pohled přesvědčit a může ve svém pocitu velmi jasně a zřetelně slyšeti slova, která zní:

„Pohleď na nás, prachem obtížený, pozemský poutníče, jak svobodně a nezávisle pohlížíme se svých vysokých vrcholů do širokých dálek Božího stvoření! Kolem našich čel vane volný vzduch, a sluneční paprsek se láme jemně o naše vysoké hřbety! Žádný mezník neříká zde poutníku: „Až sem a ne dále!“, nýbrž kamkoli vkročí, vstupuje na svou vlastní půdu. Neboť z půdy, na které se zrodil, musí se platit daň; my však jsme bez mezníků a za naše vrcholy se daň neplatí. Proto jsi, poutníče, na našich výšinách úplně doma!“

Že tato slova jsou úplně správná, o tom se může každý snadno přesvědčit, vystoupí-li někdy na takové vysoké horské pastviny. Jako tu dostávají jeho oči daleko sahající okruh vidění, tak dostává i jeho mysl daleko sahající okruh citění, a tím se jeho myšlenky spojují s citem, a on, který snad ještě nikdy v **srdci** nemyslel, pociťuje nyní poprvé, jak sladce, libě a svobodně chutnají myšlenky srdce, a oč mnohem dále sahají za obzor obyčejného rozumu.

Je-li tomu nyní tak, zda nebude příjemněji v ubohé hlavě, ježto také kolem jejího čela vane svobodnější ovzduší z vysoké říše duchů?! A zda nebude domáčnější a útulnější pobytí zde, kde paprsky jindy tak rozpáleného rozumu jsou jemně lámány a po takovém lomu velmi libě klesají do uvolněného srdce?!

Kde se na těchto výšinách nalezne nějaký celní spolek myšlenek a kde nějaká odhadní komora pro to, co je svobodným vlastnictvím nesmrtelného ducha?! Kde tu přijdeme na nějaký mezník, který citící duše nemá překročit?!

Ano, zde se učí nestranný poutník, - nevstupuje-li a výšině svých myšlenek a v hlubině svého citění, a jak to blaží, když si toto obé může přímo podati ruce, a jak blažená je myšlenka na Boha, může-li Ho poutník z hloubi svého srdce svobodně vyznávat a Ho milovat a vzývat ve volném velkém chrámu nekonečnosti!

Řekněte Mně, který i jen poněkud vnitřně probudilý člověk nebude prodchnut tímto svatým citem, kdyby se jednoho jasného jitra octl na takové posvátné výšině?!

Člověk může sice také v nížině myslet na svaté a velké věci; ale daří se mu přitom tak, jako kdyby s náležitě hladovým žaludkem četl v nějaké knize popis dobrého jídla, přičemž by mu však bylo skutečné jídlo stokrát milejší, nežli sto sebeznamenitějších popisů jídel, z nichž si však přesto nemůže nicméně nic ukousnout.

Na takových výšinách je tedy vnitřní pocit a vnitřní vnímání naproti tomu, co ve své komoře pociťuje, právě o tolik silnější a mocnější a mocnější, o kolik silnější a mocnější je jídlo skutečné naproti jídlu popisovanému. Nebo který člověk má živější pocit: člověk který vede svou živou budoucí nevěstu za ruku, anebo člověk, který si ji nejkrásnějšími barvami umělecky správně buď namaloval anebo popsal? Jistě každý uchopí nevěstu živou a ponechá druhému jeho malbu a jeho popis netknutý!

Tak je tomu i zde! Na takových výšinách nalézá poutník co nejpohostinněji to, co mu v nížině žádná námaha a úsilí dát nemůže. Proto je po každé stránce zcela dobré a užitečné nemilovat častější námahy a vystoupit na tu, či onu horskou výšinu. Prospěch je dvojitý a hojnější: Předně posilují se tím veškerí přirození životní duchové; však tento prospěch je menší, ačkoli stoupání na hory je lepší nežli deset lékáren a rovněž tolik nejvyhlášenějších lékařů. Mnohem větší je však prospěch pro ducha, protože duch zde dostává tak velkou posilu ze své původní domoviny.

Kdo z vás, jenž vystoupil na hory, by se neupamatoval, že mu bylo mezi vysokými horami u srdce útulněji a domáčněji, nežli kdyby byl v sebe lidnatějším městě? Odkud tedy pochází takový pocit?

Taž se jen hor, a ony ti hned právě tímto pocitem řeknou: „Hle, co ti praví tvůj vnitřní pocit, - ovšem ještě poněkud temně, - jest úplná pravda; neboť zde jsi opravdu doma, a to v kruhu svých mnohých praotců, kteří jsou zde přiměřeně již dávno přeblašeni!“

Hleďte, tomu všemu učí také hory! Čemu však ještě učí a co ještě hlásají? Naslouchejte jim jen dále; dovedou ještě všelicos vyprávět!

Abych vám to, co tu ještě přijde, postavil poněkud blíže před oči, uvedu vám také krátkou historku z jedné takové horské události:

Byl jednou jeden zbožný muž již velmi pokročilého věku. Tomuto muži bylo přestát velmi mnoho zkoušek, a mezi nimi byla také ta nejsilnější zkouška, že až na nejmladší téměř dvacetiletou dceru ztratil všechny své děti i se svou jemu předrahou ženou.

Stál tu tedy nyní sám jedině s touto svou dcerou, obýváje domek na úpatí značně vysoké hory, u níž bylo právě tolik pozemků, že poskytovaly skrovnou výživu jemu a jeho dcerušce vedle letité sluzky a starého čeledína.

Tento muž se často a velmi mnoho modlíval ke Mně ve společnosti své dcerušky, avšak při tom také mnoho oplakával své milé a měl často velikou touhu, aby je mohl brzy následovat.

Když se jednou za letního večera se svou dcerou téměř přes půlnoc modlil a vzdychal a modle se a vzdychaje i s dcerou usnul, zdálo se dceři, že stála se starým otcem na nejvyšším vrcholu hory. A když se tu tak radostně rozhlížela kol sebe do širých dálek, zpozorovala ihned snášeti se k výšině množství libých bílých obláčků, a když se tyto obláčky úplně snesly na výšinu, postřehla ihned, že tyto obláčky jsou dokonalé lidské bytosti. Tyto bytosti byly z počátku zahaleny; ale brzy odhalily své závoje, a dcera a starý otec poznali ihned s přebáleným srdcem, že tyto bytosti jsou jejich drazí zesnulí, z nichž matka přistoupila ihned k svému milovanému choti, tiskla ho k srdci a přátelsky s ním rozmlouvala. A choť, otec dceřin plakal, z převeliké radosti nad tímto blaženým shledáním. Poté se odebrala matka k dceři, políbila ji, a řekla:

„Milá dcero, jako jsi nyní se svým otcem zde, právě tak zde buďte oba zítra odpoledne, a budete ještě více vidět a pociťovat nežli nyní; ale nezameškejte proto doma nic, co vám jakýkoli řád věcí předpisuje!“

Po těchto slovech dcera ihned procitla a svým procitnutím probudila svého dosud spícího otce, a jelikož otec zpozoroval rozednávání, zůstal podle starého zvyku také ihned vzhůru, vstal, ustrojil se a vzbudil pak také čeled. Poté se odebral znovu do svého pokojíčku, kde našel svou dcerušku již oblečenu vykonávající svou ranní modlitbu.

Požehnal své dcerušce a políbil ji, poklekl pak sám a vykonal s ní ranní pobožnost. Když byly oba hotovi, povstali, dceruška objala svého starého otce a políbila ho velmi přítulně a srdečně, takže otec na ní poznal, že je nadobyčejně veselá a jaré myslí. Proto se také ihned otázal: „Milá dceruško, jak to přijde, že jsi dnes tak velice čilá a veselá?“

Dceruška však pravila: „Ale, milý otče, cožpak se ti dnes docela nic nezdálo?“

Otec však odvětil: „Připadá mi sice, jakoby se mi něco zdálo; ale co, - to by mně bylo nemožno ze sebe vypravit!“

Dceruška pak vypravovala otci svůj sen, který otec s velkým a zřejmým pohnutím myslí vyslechl a po skončeném vypravování pravil: „Poslouchej, má milá dceruško, co se ti zdálo, to také skutečně dnes provedeme!“

Proto půjdeme nyní hned zrána do nedalekého kostela, zúčastníme se tam se zbožným srdcem bohoslužby, pak doma posnídáme a za doprovodu našeho starého čeledína se odebereme na výšinu. Vydáte-li se aspoň hodinu před polednem na cestu, budeme odpoledne ke třetí hodině zcela snadno na známém návrší naší nádherné hory a při této příležitosti budeme se také moci ve jménu Páně poohlédnout, co tu jak bylo řečeno, tak se také stalo! O 3 hodině odpolední byla naše malá rodina již na návrší; a jak dceruška viděla ve snu, tak viděla také nyní ve skutečnosti zcela stejné obláčky ubírat se k výšině.

Když se tyto obláčky víc a více přibližovaly, zpozoroval je také otec a s ním i starý čeledín; a když konečně obláčky obklopily výšinu úplně, přetvořily se také ihned v bytosti, jak bylo již ve snu sděleno.

Když starý otec poznal v těchto bytostech své milé a viděl, jak ho také s láskou objali, takže již nemohl ani v nejmenším pochybovat, že to jsou opravdu jeho drazí zesnulí, tu radostí hlasitě zaplakal a s nejvroucnějším srdcem Mně děkoval, že jsem mu poskytl ještě v tomto pozemském životě tak velkou blaženost.

Po této děkovné modlitbě byl pak jeho duchu úplně otevřen vnitřní zrak. A tu spatřil ihned celou výšinu zjasněnou a proměněnou v nebeskou krajinu a viděl nádherné příbytky svých drahých. A z jednoho příbytku spatřil vystupovat muže, který měl velkou družinu; a tento muž se odebral přímo k našemu starému muži a řekl mu:

„Hle, milý synu, kde to je na Zemi příliš rušné a živé, tam to v duchu vypadá prázdné a mrtvé; kde to však vypadá na Zemi tak, jako by tu měla na všechny časy svou žeň smrt, tam je to tím živější a životnější v duchu!“

Hle, na vysokých horách neroste sice obilí a není tu vinic, ovocných stromů, ani dolů na zlato, za to však se tu lze setkat v duchu s tím, co nyní milostí Páně vidíš odhaleno - před vlastníma očima!

Budeš ještě krátký čas kráčet po této Zemi nohama svého těla; vzrůstej však v této době v lásce k Pánu! A pohleď tam na onen druhý nádherný palác vedle mého příbytku; jest určen již pro tebe a pro tvé drahé, až opustíš to časné a nastoupíš svobodný, věčný život!“

Při těchto slovech poznal náš starý muž, že tento řečník byl jeho pozemský otec, - po kterémž poznání blaživé vidění ihned zmizelo. Naši poutníci podrželi z toho živý a posilující pocit, velebili Mne a děkovali Mně poté za takovou prokázanou milost a vrátili se pak s veselou a posílenou myslí opět do svého pozemského domova.

Tento doposud smutný muž strávil pak ostatní čas na Zemi s velmi veselou myslí a pln lásky a vděčnosti ke Mně; a když se ho ještě někdy zmocňovala zbytečná záдумčivost, vykonal, jakmile to jen dovolovaly jeho tělesné síly, ihned návštěvu na naši zmíněnou výšinu, z níž se vždy vracel znovu posílen.

Hleďte, **také** takovou příhodu vyprávějí hory, - a i když také ne každému slyšitelnými slovy, za to však tím postřehovatelnějším našeptáváním do pocitu duše a duší také lásce ducha.

Jestliže se podle tohoto sdělení odeberete při vhodné příležitosti na nějakou horu značnější výše a zmocní se vás tam takovéto pocity, pak budete moci z tohoto jistě souditi a říci: „Ano, to jsou opravdu pocity Domoviny! Jak sladké a příjemné jsou, a jak nádherné to musí být pro ty, kteří jsou v této tiché Domovině již na věky!“

Neboť věřte, že takovéto pocity nejsou snad jen účinky o sobě tu stojících výšin, nýbrž pochází od blažených vás obklopujících duchů, kteří vás jako Já předešli, aby vám připravili trvalé stánky. Avšak nesmíte být přitom jednostrannými a mysliti: "Ta či ona hora to je, kde jsou zřízeny v duchu takové příbytky!", nýbrž co je zde řečeno, to platí většinou o každé hoře, na které mezníky časného vlastnického práva jsou daleko od sebe.

Podobné pocity můžete zajisté také pozorovat již na nepatrně vysokých pahorcích; ale živými se stanou teprve tam, kde nemá již co dělat sekýra drvoštěpa.

Také to tedy vyprávějí, učí a hlásají hory. Co však ještě vyprávějí, učí a hlásají, to vyložíme ještě velmi jasně v předposledním sdělení; proto pro dnešek opět ukončíme!

* * *

12. Hory jako místa božského zjevení.

(27. května 1842)

Co hlásají a čemupak ještě učí hory?

Také to opět uslyšíme v prostém a krátkém příběhu. A tak tedy poslyšte:

Jakýsi velmi zbožný muž se obíral kdysi dlouho myšlenkou, zda by nebylo naprosto možno aspoň jen na okamžik státi se na světě účastným té velké milosti, aby Mne mohl - aspoň na okamžik - spatřit. Přitom také rozvažoval, co vše učiní, aby dosáhl této milosti.

S touto myšlenkou potuloval se dlouhou dobu sem a tam jako myslivec kol hustého lesa, u něhož neví, jak do něho vejít a v které části je zvěř. Hledal tedy také stopu; leč takovou stopu, těžko lze nalézt tam, kde je vše hustě zarostlé všelikými křovinami.

Náš starý, zbožný muž byl si sice jist, že je člověk v tomto tělesném životě nehoden takové milosti a že proto bude možné stěží dosáhnout toho, po čem toužil.

Ale na druhé straně byla jeho touha až příliš mocná, než aby mohl poskytnout sluchu této námitce.

Proto se po dlouhém bloudění svých myšlenek rozhodl, že si vyhledá na sousední dosti vysoké hoře místo a bude tam tak často chodit a ve vytrvalé modlitbě se soustředovat, pokud mu to vždy jen dovolí čas a okolnosti.

Aby si však mohl toto místo dobře zapamatovat, zhotovil kříž a postavil jej na tomto místě. Když pak byl hotov s touto prací, slíbil Mně co nejslavnostněji, že nepřestane na tomto místě vzdychat a se modlit, dokud ho nevyslyším. Ano pravil dokonce, že tu buď zemře anebo Mne uzří tvář v tvář, a že se dříve nehne z tohoto místa, dokud Se mu neukáží.

Jak se rozhodl a připravil, tak také učinil!

Téměř tři léta chodil náš muž, jakmile mu to jen dovolovaly okolnosti, na toto místo a modlil se tu co nejvroucněji, často po mnoho hodin ke Mně o vyslyšení své prosby. Kdykoli zde však za touto záležitostí prodléval, býval také vždy daleko široko neviditelně obklopen mnoha tisíci zbožných duchů. Tito duchové ho podle Mé vůle tak velice posilovali, že po uplynutí půldruhého roku dovedl již úplně používat vnitřního zraku ducha, a tak mu také bylo snadným, aby tam mohl rozmlouvat s velmi mnohými s ním spřízněnými duchy o tom, co mu zejména leželo na srdci.

Dobří duchové ho sice jednohlasně poučovali, že jeho předsevzetí je ve vlastním, opravdovém, Bohu libém smyslu poněkud pošetilé, a dodávali, že je beztoho velkou milostí pro něho již to, že jsem mu otevřel oko ducha, aby mohl viděti vždy své duchovní bratry a s nimi o všeličems rozmlouvat, co jest a bude a přijde na tuto Zemi. Ale toto poučování dobrých duchů bylo mu v tomto ohledu málo platné; neboť on jim na to vždy odvětil, řka: „Milí bratří a čistší, milovaní přátelé mého a vašeho Pána! Já vám jednou provždy nemohu říci nic jiného, nežli co jsem vám již častěji říkal; a to jest a zní, jak víte, takto:

Když Ho jen uzřím a budu Ho mít, pak nedám za celý svět i s celým nebem ani zlámou grešit! A tak si mluvíte co a jak chcete, neodvrátíte mne na věky od mého předsevzetí; neboť já chci a musím vidět Toho, kterého jen jediného nadevše miluji! On jediný je mi vším; vše ostatní je mi však ničím!"

Kdykoli však dobří duchové slyšeli od našeho muže tuto řeč, bili se v prsa a chválili ho pro jeho velkou lásku ke Mně. A tak jejich práce byla marná. Když však toto zjistili, zdržovali se po jistou dobu při jeho návštěvách tohoto místa tak daleko od něho, že tu pak nikoho a také nic jiného neviděl nežli jen to, co viděly jeho tělesné oči.

Ježto ho duchové opustili, byl toho mínění, že jeho touha byla přece jen hříšnou, a tak jednoho dne dlouho přemýšlel, co by měl učinit. Zda následovat poučení duchů, či zůstat věren tomu, k čemu ho tak mocně pobádal jeho cit!

Konečně však zvítězil cit nade všemi duchy, neboť si řekl: „Buď tomu jak bud! Že jsem před Bohem hříšník, to mně zajisté ukazuje mé vlastní tělo; neboť kdybych nebyl hříšník, neměl bych jistě ani toto hříšné svědectví smrti při sobě. Pokud však nosím toto tělo, jsem hříšníkem. Ale může hříšník za to, když v jeho těle zahoří duch palčivou touhou uzříti Toho, který ho stvořil pro věčný život?! Zůstanu tedy věren svému prvému předsevzetí, ať přijde cokoli: má láska k Bohu tím přece nebude zeslabena; a spíše se umiluji k smrti, než abych jen o vlas ustoupil od této lásky!"

Následkem tohoto rozhodnutí chodil náš stařec opět pilně na řečené místo a modlil se ještě vroucněji nežli předtím.

Když za modliteb na této hoře uplynuly téměř tři roky, přišel k našemu muži nějaký slušně vypadající, ale jinak chudobný muž a dal se s naším modlitelem do následujícího rozho-
voru.

Tázal se ho: „Milý muži, co děláš zde na této hoře?" A modlitel mu odpověděl: „Dobrý příteli, jak vidíš: modlím se!" A opět mu řekl cizinec! „Cožpak nevíš, že se člověk prospěšně modlí k Pánu jen v modlitebnách? Ty se však podle všeho modlitebnám vyhýbáš a svou celou pobožnost vykonáváš, jak se zdá, jen na této hoře." Poté mu odvětil náš modlitel: „Milý příteli, to je sice pravda, ale za nepříznivého počasí na tomto místě chodívám také do modlitebny! Musím se ti však otevřeně doznat, že v modlitebnách jsem se ještě nikdy nemohl pomodlit s opravdovou zbožností, jako zde na této hoře, která mi připadá tak obzvláště posvátnou! A k tomu se ti musím ještě otevřeně doznat, že, když se tak kolem sebe ohlédnu a spatřím tu milou trávu, krásné lesy, kterými je tak bohatě zdobeno úpatí této hory, a nad sebou širé, volné nebe, praví mně můj vnitřní cit: „Pohled, tyto ozdoby velkého chrámu Božího jsou Jeho všemohoucí ruce jistě blíže nežli řezby, jimiž je zdobena zděná modlitebna!" Po takových myšlenkách jsem pak úplně ve svém žívu a ubírám se na tuto svou výšinu a modlím se tu z hloubi svého srdce.

Po tomto prohlášení pravil cizinec: „Milý příteli, v tom jsem s tebou úplně zajedno; ale rád bych se jen ještě od tebe dozvěděl, z jakého vnitřního hlubšího důvodu jsi zvolil toto místo pro svou pobožnost!"

Při této otázce se náš modlitel poněkud zarazil, brzy se však vzpamatoval a odvětil onomu cizinci: „Hle, milý příteli, někteří lidé prosí o zdraví, někteří o jmění, někteří o to, a někteří o ono, - avšak za vše toto já neprosím; neboť mně vše záleží jen na jednom a toto jedno jest Pán, Bůh můj! A Toho bych rád uviděl aspoň **jednou** v tomto svém pozemském životě; neboť že se tento život nehodí pro častější vidění, to dobře vím. Dosáhl-li bych však toho, dosáhl bych více, nežli co mi mohou poskytnout všechny země a nebe! Proto zde raději také zemřu, než abych se od tohoto svého předsevzetí odchýlil i jen o vlas; a dosáhnou-li toho, budu za to na tomto místě děkovat Bohu a chválit Ho po celý život!"

Po těchto slovech otázal se ho opět cizinec: „A jak si představuješ Boha? Neboť mohlo by se stát, že by přišel k tobě, že by Se ti ukázal, a s tebou hovořil v té či oné podobě; avšak kdybys Ho nepoznal, pak by bylo nadarmo veškeré tvé modlení, i kdyby je Bůh, tvůj Pán, zcela vyslyšel!"

Při této otázce se náš modlitel zarazil ještě více a konečně pravil k cizinci: „Milý příteli, tys mně řekl skutečně něco velmi důležitého; neboť hle, na to jsem ještě nikdy nepomyslel, a musím se ti přiznat, že si o tom vlastně nemohu učinit zcela žádnou představu! Můj pojem o Bytosti Boží je tak zmatený, že až do této chvíle nevím, zda je Bůh, který vypadá asi tak, jako velký člověk, anebo zda se tento Bůh skládá ze tří lidí, kteří by však nicméně vypadali téměř tak, jako by měli jen jedno tělo společné. Anebo je bytost Boží nekonečné světlo, v němž tyto tři božské osoby se vznášejí a působí? Krátce a dobře, milý příteli, já ti o tom věru nemohu dát nějakou spolehlivou odpověď! Hle tato nejistota byla také nejvíce důvodem, proč jsem si vyhledal toto místo na této výšině; neboť musím se ti otevřeně přiznat, že bych raději nebyl, kdybych neměl dospět k jistotě, jak vypadá Ten, kterého nade vše miluji!"

Tu odvětil cizinec našemu modliteli znovu se ho tázaje: „Nečetl jsi ještě nikdy, co řekl Kristus o sobě, když Ho apoštolové žádali, aby jim ukázal Otce? Hle, zda se tu nepraví: „Já i Otec jedno jsme! Kdo vidí Mne, vidí též Otce; neboť Otec je ve Mně a Já v Otcí!"

Při těchto slovech se náš modlitel mocně zarazil a vzpomněl si ihned na ony dva učedníky kráčející do Emaus a otázal se pak poněkud bázlivě cizince: „Milý příteli! Řekni mi, zda nejsi snad nějakým poustevníkem nebo snad nějakým zbožným a ve svatém Písmu náležitě poučeným mužem; nebo s takovými slovy obyčejný člověk nepřichází!"

Na tuto otázku cizí muž našemu modliteli již neodpověděl, nýbrž uchopil ho za ruku a zvedl se Země a vedl ho pak na návrší hory. Teprve zde otevřel opět ústa a pravil našemu modliteli: „Bratře, hleď, to, oč jsi po celá tři léta snažně prosil, stojí nyní před tebou; hle, Já Jediný jsem Bůh nebe a země, a mimo Mne není již žádného Boha!"

Zůstaň Mně však ve svém srdci věren, i když Mne takto budoucně v tomto životě již neuzříš! Jako však nyní slyšíš Můj sladký, otcovský hlas, tak jej budeš také stále slyšet, jak na této hoře, tak i všude, kdekoli budeš ve jménu mém!

Takto jsi nalezl tedy život, a tento Život ti nebude nikdy vzat. Vpravdě, pravím tobě: „Tvá duše neokusí smrti na věky! Amen!"

Po těchto slovech zmizel ihned onen vznešený Cizinec a náš modlitel plakal, chválil a velebil Pána po celou noc a navštěvoval pak tuto výšinu ještě horlivěji nežli předtím.

Hleďte, také takovéto skutečně pravdivé události vypravují vám hory! Proto chodte také vy rádi na hory, aneb modlete se ke Mně aspoň v duchu na horách, - jimiž je čistá mysl, tak se může přihodit i vám, co se přihodilo našemu zbožnému modliteli.

Čemu však hory ještě učí, co hlásají a vypravují, uslyšíme ještě v posledním sdělení, a tak pro dnešek ukončíme!

* * *

13. Hory zrcadlem našeho nitra.

(28. května 1842)

Čemu učí a co tedy ještě hlásají hory?

Hory mluví k lidem, kteří si jich všimají, slova, z nichž každý jen poněkud duchovně probudilý člověk může zcela snadno seznati, jak to dopadá s jeho myslí.

Jsou tedy hory opravdovým duchovním zrcadlem pro ty, kteří se v něm chtějí shlížeti.

Ale jakpak to?

Již při leckterých příležitostech jste seznali, že pro duchovně probudilejšího člověka má každý zjev v přírodě nějaký význam, a zejména jste o tom slyšeli při oněch příležitostech, kdy vám byly rovněž odhaleny některé hory.

Podle toho duchovně probudilejší člověk jen letmo pohlédne na okolní horu, a shledá, jak je to s jejím osvětlením, zda je úplně čistá anebo spíše modravými výparry obklopena, a které části hory jsou více či méně obklopeny výparry, anebo zda je dokonce někde kolem hory mlha, buď dole, uprostřed, anebo na jejím vrcholu, anebo zda jsou nad jejím vrcholem mraky a jakého rázu a druhu.

Dále nesmí takovému pozorovateli ujíti, jaké pocity se ho zmocnily při pohledu na horu před ním stojící, zda ho uvedly v příjemnou anebo spíše bolnou náladu, anebo zda přitom pocítil velkou touhu, aby co možno brzy vystoupil na tuto horu, anebo zda zpozoroval v tomto pocitu právě něco opačného, co je jaksí shodné s tak zvaným anebo spíše pocíťovaným pocitem nemožnosti. A také - což ovšem je příznačné jen probudilejšímu pocitu, - zda se ho při pohledu na horu zmocnil radostný ranní pocit, anebo sice také radostný, půlnoční a jak dlouho se udržel tento pocit ovládající celou mysl.

Hleďte, všechny tyto zde uvedené okolnosti třeba dobře uvážit; neboť všechny tyto jevy a pocity odpovídají vždy navlas vnitřnímu stavu člověka. Jen sluší přitom poznamenat, že pocity musejí souhlasit s jevy - neboť jevy o sobě nepodávají ještě žádného úplně platného svědectví; - je-li však pocit v souladu s jevem, pak zvěstuje hora člověku přesně, jak to s ním dopadá.

Tak na příklad: Někdo by si zrána vyšel a spatřil by sice zcela čistou horu, avšak tato hora by nikterak nepovznesla jeho pocit, nýbrž naplnila by ho jen tajemnou úzkostí - v tomto případě by jev byl s pocitem neharmonický (nesouladný); ale hora by nicméně zůstávala divákovi věrným zrcadlem. - Ale jakpak to?

Hleďte, jakmile duchovní čistota hory mysl divákovu odpuzuje, říká mu hora: „S jakou to nečistou myslí na mne pohlížíš! Proto očisti se, aby ses v sobě povznesl nad své světské smýšlení, jako já činím vzhůru nad bahno nížin, v němž nepřebývá nic jiného nežli jen bídní červi, žáby, ropuchy a hadi!"

V tomto případě spatřuje pozorovatel v zrcadle hory svůj obraz, jakým má býti - ale není.

Jiný neharmonický případ byl by ten, že by si člověk rovněž vyšel zrána anebo v jinou denní dobu, spatřil by tu však horu zcela zachmuřenou, ale měl by přitom úplně jasný a radostný ranní pocit. Co by vyrozuměl pozorovatel při této příležitosti ze zachmuřené hory?

Při této příležitosti dáme promluvit hoře samé několik slov o sobě, která by zněla asi takto: „Pohleď na mne, veselý poutníče, v jakéms jitru svého pocitu! Tys byl předtím, jak mne nyní spatřuješ, zasmušilý a smutný. Dusící noc hrozila tě pohlitit, a jako nyní dusné a těžké mraky obklopují mou celou bytost, tak obklopovaly také tebe. Nevěděl jsi, co na tebe chystají. Velmi brzy přišly na tebe mocné bouře a leckterý blesk tě zasáhl z tvé spousty mračen. Ty jsi však na mysli neklesal, měl jsi ve své duši za vzor mne a stál jsi tu jako já: vysoká skála, neohrožená a vzdorující této zkoušce. Hle, bouře, které tě hrozily zničit, se velmi brzy proměnily v ochranné anděle a vysvobodily tě z velké tíhy tvé noci. Nuže, malý příteli v údolí zde dole - jenž mne nyní s jasnou myslí pozoruješ, kdy jsem pohřbena v noci mračen a kolem mého čela dují větry jakoby mne chtěly zničit, povšimni si dobře tohoto obrazu před sebou; neboť ve stálém jítře svého pocitu zůstaneš jen tím, když si dosti často postavíš před oči obraz, jak to kdysi kolem tebe vypadalo, když ses mně v tomto mém stavu podobal.

Hle, tato bouře mne nezničí a ty mne velmi brzy spatříš opět tobě podobnou; blaze tobě, budeš-li na mne moci v mé čistotě ještě s týmž pocitem pohlížet, s jakým na mne pohlížíš nyní, když ti ukazují, jakým jsi kdysi byl!"

Hleďte, jak dobré a užitečné poučení podává čisté mysli taková mrakem zahalená hora tím, že vede k opravdové pokoře a pozorovatel si pak sám může říci: „Ó horo, jak často jsi byla již zahalena v mraky a jak často opět čistá; připomínej mi tedy stále, že očištěná mysl, dokud tu je svobodná, může být také jako ty opět zahalená mraky! Aby se to však pokud možno nestávalo, ať mi to vždy připomene tvůj mraky zastřený stav a zároveň hromovými slovy ať ke mně volá: „Hle, jak smutné jest klesnouti zase zpět do předešlé noci, a jak těžko nosit takové mraky, které jsou naplněny nesčetnými blesky, které se netáží: „Kam máme bít?“, nýbrž bijí kam bijí a kde roztráší a zničí, cokoli zasáhnou!“

Hleďte, to jsou dva vrcholné body harmonických poměrů mezi jevy a pocity!

Podle toho může se vyskytovat mezi těmito dvěma krajnostmi ještě mnoho větších anebo menších druhů neharmonických jevů, které však mohou být podle těchto dvou (krajností) všechny snadno poznány, protože se již nevztahují na celek, nýbrž jen na jednotlivé části. Nejtěžším jest posoudit jev úplný; ten však je právě vysvětlen. Podle toho lze každou jednotlivost snadno poznati právě tak, jako když někdo v počtech zná všeobecný vzorec a pomocí tohoto vzorce dovede pak velmi snadno rozluštit každý příklad zvláštní.

Co se však týče **harmonických** jevů, ty nepotřebují dalšího vysvětlování. Neboť spatřuje-li jasná mysl jasnou horu, stane se tím ještě jasnější a zatouží na horu, na čistou výšinu; spatří-li však zachmuřená mysl hrozně zachmuřenou horu, stane se ještě zachmuřenější a zvolá již potají v duchu: „Horo, spadni na mne, a pokryj zcela a úplně mou hroznou noc!“ Takový člověk jistě nezatočí po výšině této hory.

Vyjde-li si však někdo s jasnou myslí a zachmuřená hora ho špatně naladí, pak to nelze považovat takovou špatnou náladu za nic jiného, nežli za probuzení skutečného stavu, v němž se mysl skrytě dosud nachází, - aneb hora ukazuje člověku, co vše ještě v něm vězí.

To jsou všeobecné momenty harmonických poměrů, podle kterých se dá rovněž poznat a určit každý nepatrný zvláštní případ.

Že ovšem vyšší hory a zejména ledovce, jakým je náš Grossglockner, nechá něco takového na sobě pozorovat s mnohem větší určitostí nežli ostatní méně vysoké hory, rozumí se již ostatně samo sebou, jestliže se jen poněkud uváží, že úkol nějaké hory se stane tím rozsáhlejší, čím výše zvedá svůj vrchol nad obyčejnou hloubkou hrabivosti zemské půdy.

Že se dále hory stávají významnějšími teprve na svých čistších pastvinách, může také každý ze všeho toho snadno vyrozumět, protože, čím čistšími se stávají hory, tím to bývá na nich duchovnější, - z kteréhož důvodu vyvolávají také na každou mysl již o sobě silnější dojem nežli nejnepatrnější výšiny.

Chcete-li však ještě určitěji uzříti, v jaké oblasti jsou hory, a někdy také, jaké hory jsou nejpůsobivější, pak si aspoň povšimněte pozorně dosti zdařilých kreseb sluhy. Z těchto kreseb uzříte velmi brzy nejdoleji na výkrese body, kde hory začínají být působivé, a také, které hory působí nejvíce.

Chcete-li toto poznat, tažte se jen po pozorném zkoumání každé části, jak podnítila pocit, a z toho velmi brzy seznáte, kde se projevuje větší účinek. Neboť obraz je rovněž podobností příslušného předmětu, z něhož byl učiněn a může také býti v duchu oživen téměř k úplné skutečnosti; jen musí být ovšem obraz zkoumán s tím větší pozorností, aby se tím uskutečňoval v pocitu. Jestliže to někdo pozorně sleduje, pak si může z takového pozorování odnésti leccjaké užitečné poučení.

Že je ovšem taková hora ve své zvláštní přirozenosti opět mnohem působivější, a to ihned na prvý pohled, nepotřebuje dalšího vysvětlování, nýbrž tomu učí každého jeho vlastní zkušenost; a tak by byl znázorněn ve všech částech a účincích nejen Grossglockner, nýbrž co tu je podáno, platí také podle řádu o všech horách, jak tomu také může každý rozumět.

Zejména mají se tím však rozumět příslušné hory v lidském srdci, které mají býti porovnávány s těmito skutečnými horami, aby pak také v srdci mohlo vzniknout rovněž takové užitečné působení na dálku, jako tu vzniká a neustále trvá na této vám nyní obeznámené hoře.

Toho tedy náležitě dbejte, a podle toho se zkoušejte a podle toho jedněte, tak bude opravdové vnitřní požehnání hor rovněž na vás vylito tak, jak hory vylévají známé vám požehnání na veškerou zem, - a to je pravdivé, správné a spolehlivé! Ale jako Já jsem velmi rád dlel na horách a nasycoval tu mnohé hladové nemnoha chleby, a ukázal jsem Se proměněný na hoře a s hory jsem Se vznesl do Svého Království, - tak vám toto také říkám o horách a tím vám otvírám velkou bránu do říše věčného života!

Považte, že Já, Původce a Stvořitel hor, jsem se ne nadarmo rád zdržoval na horách a že jsem Se ne bez velkého živého významu naposled modlil na hoře; proto následujte Mne ve všem, tak se stěží kdy minete cíle, jímž jsem Já Sám!

Toto pravím Já, který jsem kdysi s hory rozdělil nebe. Také toto je jeden díl nebe; přijměte jej jako velké požehnání ode Mne a staňte se živoucími v duchu na věky!

Amen.

Obsah

Úvod.....	1
Slyšte, a potom vizte a zakuste !	1
Grossglockner v novém světle.....	2
1.Grossglockner otcem horstva a kraje.....	4
2.Význam a vznik železa	7
3.Hory upravovateli vzdušných proudů	9
4.Podstata a příčina světla ledovců	10
5.Duchovno a hmotno	12
6.Boj duchů v přírodě	14
7.Cesty k pokoření a k výchově přírodních duchů.....	16
8.Cesty k nápravě přírodních duchů	19
9.Vliv stoupání na hory na probuzení ducha	21
10.Hory jako kazatelé lásky a proroci moudrosti.....	23
11.Posílení mysli a vnitřního zraku ve světě hor	26
12.Hory jako místa božského zjevení	28
13.Hory zrcadlem našeho nitra	31

ePub&Pdf: 2014 LiveSpirit